

Jesenice, dne 26. februarja 1971

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarnja«, združeno podjetje SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana — Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk ČP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

Predsednik CK ZKS Franc Popit se je v četrtek 18. februarja ves dan zadržal v Železarni

Predsednik CK ZKS Franc Popit v Železarni

Vztrajno iskati stike med Železarno in predelovalno industrijo

V četrtek, 18. februarja je našo Železarno obiskal predsednik CK ZKS Franc Popit v spremstvu člana sekretariata Milana Kučana. V dopoldanskem razgovoru so zastopniki uprave podjetja, samoupravnih organov, družbeno-političnih organizacij in predsednik občinske skupščine France Žvan ter sekretar občinskega komiteja ZK Jesenice, predsednika informirali o položaju Železarne po razvrednotenju dinarja in nekaterih podražitvah, o notranjih stabilizacijskih ukrepih, o zamislih in načrtih nadaljnjega razvoja podjetja, o strukturi proizvodnih stroškov, gibanju osebnih dohodkov, kadrovskih vprašanjih in o problemih nelikvidnosti ter nekaterih občinskih vprašanjih. Po nekaterih dodatnih vprašanjih je predsednik Popit povzel naslednje misli:

Res je to, kjer se pojavlja taka gospodarska struktura, lahko bi rekli monokultura, to je, da prevladuje samo ene vrste proizvodnja, kot npr. v Bosni, je razumljiv njihov napor za zboljšanje položaja gospodarske veje. Podobna struktura je tudi pri vas na Jesenicah. V takih občinah kot je vaša, ki je pretežno odvisna od Železarne, bo potrebno razmisliti o neke vrste kompenzaciji, odkod pa sicer sredstva za šolstvo in druge komunalne potrebe. Ta ideja o kompenzacijah je morda eden od instrumentov, ki bo tudi nam prišel prav, ker se v svetu namreč tudi že uveljavlja.

Mi Slovenci imamo pač srečo, da imamo tako strukturo, ki pomeni neke vrste

jugoslovansko poprečje. Če je prizadeta ena panoga, potem ostale ustvarjajo neke vrste ravnotežje. Zato je razumljivo, da je pritisk za reševanje metalurgije in sploh bazične industrije s strani BiH večji. S tem pa nočem reči, da je Slovenija nezainteresirana pri vprašanjih jeniške železarne in železarstva sploh v Sloveniji. To so vendar gospodarske veje, ki jih ne moremo kar tako likvidirati, kakor so nekateri rekli, da je to ostanek Staliniščne izgradnje socializma. Kaj ima jeniška Železarna, ali ravska ali štorska skupnega s takim ali drugačnim režimom. Le-te so obstojale in so bile osnova, na katerih smo gradili, ne samo naše slovensko, ampak tudi jugo-

slovansko gospodarstvo. Ne moremo sedaj kar tako prek tega. Res je, da je slovenska akumulacija relativno majhna in če hočemo izvajati 40 do 50 milijardne investicije, potem lahko damo le to, kar imamo, v take investicije. Iz svoje prakse veste, kako dolgo je trajala jeniška investicija, da je med tem že tehnološko najbrž zastarala, poleg tega dražja itd. Ta potencial slovenskega gospodarstva je relativno majhen. Pri tem je ena stran pomoč investicijske banke, sam pa še vedno mislim, da bo potrebno dobiti še inozemske partnerje, ki bi nam omogočali hitrejšo rekonstrukcijo in modernizacijo. Če bomo pri tem odvisni samo od domačega kapitala, bo to šlo prepočasi.

Poudariti moram, da sem prijetno presenečen, ko sem slišal vaše koncepte, kako z velikimi koraki hitite k preorientaciji, k višji stopnji predelave. O tem še nisem bil informiran in mislim, da je to zelo dobro in to vam bo olajšalo situacijo. Toda ne glede na to ostane še metalurgija in ne glede na to

(Nadalj. na 3. str.)

Izreden oddelek za talilce

V okviru poklicne industrijske šole železarskega izobraževalnega centra Železarne, je v februarju pričel pouk na izrednem oddelku za odrasle za poklic talilca. Razred obiskuje 23 rednih slušateljev. Pri tem je zanimivo, da se je večina kandidatov javila iz talilnic, kar dokazuje njihovo zavestno odločitev za ta poklic in ljubezen do tega poklica, ostale kandidate pa je kadrovska služba že preusmerila na delo v talilniške obrate.

Sola bo trajala dve leti in sicer tako, da bodo slušatelji vsak četrty teden imeli ves teden strnjeni pouk, v ostalem času pa so redno zaposleni v obratu. V tednu šolanja bodo kandidati imeli plačano izredno odsotnost z dela.

Vodstvo delovne enote talilnic in kadrovska služba predvidevata, da se bo na tak način usposabljanja kadrov, bistveno izboljšal kakovostni sestav kadrov v talilnicah. S tem oddelkom bodo na plavžu in v jeklarni dobili drugo generacijo izšolanih talilcev, kajti letos zaključuje šolanje prva skupina 14 učencev redne poklicne šole.

Take in podobne oblike poklicnega oziroma strokovnega usposabljanja mladih kadrov, ki prihajajo v Železarno, bi kazalo obdržati kot trajno in povezano dejavnost v podjetju. Le tako bomo lahko načrtno in trajno dvigali kakovostno strukturo kadrov v Železarni.

Izmena Mežnarc – 43.630 kg

Na lahki progi na Javorniku I nas je v februarju prijetno presenetila izmena Mežnarc, ki je 18. februarja na nočni izmeni dosegla izreden dosežek. Izvaljali so 43.630 kg pločevine Ø 16. Dosedanji večji dosežek je bil 40.600 kg, vendar pri precej večjem profilu.

Dosežek pa ni imeniten samo po kilogramih, ampak predvsem po izredni delovni vnemi in disciplini, ki so jo pokazali sodelavci na lahkah progah, čeprav vedo, da je lahka proga v programu za ukinitve. Nedvomno to kaže na veliko pripadnost delovnemu kolektivu in veliko delovno zavest. Hkrati pa to dokazuje, da sodelavci zaupajo v nadaljnjo perspektivo podjetja in s tem v svojo lastno perspektivo.

Taki sodelavci resnično zaslužijo vso našo pozornost in iskrene čestitke!

Seminar za vodje delovnih skupin

Te dni kadrovska služba zaključuje priprave seminarja za vodje delovnih skupin oziroma delovodje in za najresnejše kandidate za ta delovna mesta. Vsi kandidati bodo okrog 10. marca prejeli pismeno gradivo oz. skripta za seminar, ki zajema:

- Človeški odnosi pri vodenju in nadzor;
- Medosebni odnosi kot funkcija delovnih skupin in neformalnih grup;
- Kaj je delavsko samoupravljanje in kakšno je v naši tovarni;
- Priprave in vodenje sestankov delovnih skupin.

Gradivo so pripravili strokovni sodelavci kadrovske službe.

Ob koncu marca in v aprilu bodo krajši seminarji s pojasnjevanjem gradiva, v maju pa bodo predvidoma izvedli preverjanje znanja iz navedenih tem.

Nedvomno bo seminar pomenil prvi resnejši korak h kakovostnejšemu delu delovnih skupin kot osnovnih celic samoupravnega in informativnega sistema Železarne. Razumljivo pa tudi od resnosti in zavzetosti kandidatov zavisí uspeh seminarja.

Predsednikom delovnih skupin in sindikalnih odborov ter sekretarjem oddelkov ZK

V današnji številki objavljamo v celoti referat oziroma izrečene misli predsednika CK ZKS Franca Popita, ki jih je izrekel ob obisku v Železarni. Ker odgovarja na mnoga vprašanja, ki se pojavljajo na sestankih v delovnem kolektivu, uvrstite njegovo izvajanje v dnevni red svojih sestankov.

Razgovor predsednika CK ZKS s komunisti Železarne

V četrtek, 18. februarja, se je predsednik CK ZKS na osebno leljo sestal z grupo komunistov — proizvajalcev Železarne, navzoč je bil tudi član sekretariata CK ZKS Milan Kučan in sekretar občinskega komiteja ZK Pavel Lotrič ter sekretar tovarniške konference ZK inž. Tone Varl. Iz prvega dela razgovora smo povzeli osnovne misli, medtem ko misli predsednika Popita objavljamo v celoti.

Ko je sekretar TK ZK inž. Tone Varl pozdravil predsednika Franca Popita, ki je izrazil željo, da se sreča s komunisti proizvajalci in vodji oddelkov ZK, je predsednik Popit dejal: Želel bi se predvsem opravičiti, da vam tako podaljšujemo delovni dan. Želel pa sem ta obisk v Železarni izkoristiti za razgovor z vami, da slišim, kako vi delavci — komunisti gledate na vprašanja v zvezi s stabilizacijo gospodarstva pa tudi na nekatera druga vprašanja, ki so aktualna. Rad bi zvedel, kaj naši delovni ljudje menijo o naši politiki, kako gledajo na to politiko in na dejavnost in vlogo ZK, kako gledajo na vodstvo ZKS. Pripravljen pa sem seveda tudi odgovarjati na vprašanja, ki vas zanimajo.

STANE TORKAR je v svojem prispevku dejal, da delovni kolektiv tepejo nadloge in da člani kolektiva ne zapajo več, da bo boljše. Posamezne nujne ukrepe smo razumeli, vendar pa še vedno pride preveliko do izraza odgovornost na vseh nivojih. Govoril je tudi o vlogi tiska in o tem, da standard določene kategorije ljudi ne raste enako in med posameznimi kategorijami prebivalcev nastopajo večje socialne razlike. Še vedno ni uresničena delitev dohodka po delu, ker nam na nekaterih področjih manjka meril za vrednotenje dela. Postavil je vprašanje odstopa podpredsednika ZIS, ki je že preje zahteval razvrednotenje dinarja in zakaj se je o tem toliko časa govorilo. Vpliv komunistov je premanjhen, pa tudi preveliko so informirani. Običajno le gasimo, pojavlja pa se tudi sloj članov ZK, pri katerih se je nehala borbenost, čim so si ustvarili dober osebni standard.

VINKO MEŽNARC je dejal, da ima občutek, da smo v takem kotu, da nas vsi po strani gledajo. Komaj se odpomoreš od prve klofute, že prileti druga. Grajal je tudi nerazumljiv ukrep železnice, ki je prenehala s dovozom surovin, kar pa se v našem sistemu ne bi smelo dogajati.

TONF MEŽNARC se je dotaknil ponovnega dviganja cen in pri tem poudaril, da bo znova prizadet potrošnik, ker cene hitreje naraščajo kakor lahko osebni dohodek. Grajal je odnos železnice in dejal, da take nesocialistične odnose in odstopanja lahko izkoristi samo sovražnik socializma.

IVAN TUŠAR je načel vprašanje devalvacije in stabilizacije, pri čemer bodo nekatera podjetja zopet bolj odrezala, druga pa slabše. Zakaj ni start za vse enak, kajti šele

potem bomo videli, kdo zna dobro gospodariti in kdo ne. Instrumenti so preveč prilagodljivi nekaterim gospodarskim vejam. Ljudje so za stabilizacijo. Postavil pa je vprašanje, kdaj se bo resnično uveljavilo geslo »delu čast in oblast!«. Po vojni smo veliko gradili, vendar nismo imeli nobenih deficitov, občutek imam, da gre preveč denarja v privatne roke in da posamezniki preveč bogatijo. Dejal je, da ljudje menijo, da so različni negativni pojavi v našem sistemu zato, ker so na vodilnih mestih ljudje iz raznih predvojnih meščanskih in kapitalističnih družin. Minimalni osebni dohodek imamo določen, sprašujem se, kdaj bomo določili maksimalnega.

STONE DEŽMAN je naglasil, da so komunisti postali apatični do problemov. Navedel je kot primer devalvacijo, ko smo najprej po časopisih pisali, pa tudi najvišji predstavniki so izjavljali, da devalvacije ne bo, da je dinar stabilen, v tem pa naenkrat razvrednotimo dinar. Kljub temu, da smo v tovarni znižali stalež zaposlenih in z velikim prizadevanjem izboljšali delo, nas je devalvacija zelo prizadela in skrbi nas, kako bomo to nadoknadili. Ob koncu je omenjal še primer direktorja, o čemer je bral, da ima dvajset funkcij v zelo pomembnih organih in tak človek mora krojiti politiko sebi v prid. Mesto in vlogo posamezne gospodarske veje je potrebno točno opredeliti, ne pa da životariš iz leta v leto.

IVAN KAMBIČ: Do sedaj smo poudarjali, da komunisti moramo vse pojave v družbi in gospodarstvu ljudem pojasnjevati. Vendar pa se mi zdi, da smo prišli v položaj, ko bomo morali biti tihi. Vzrok temu so deformacije v gospodarski reformi, ljudje zato na besede vsak dan manj dajo. Osebnostem mnenja, da stabilizacija mora uspeti, ker v tem je tudi naš kapital. V podjetju moramo narediti vsaj to, kar smo ob prvi reformi leta 1965. Še moramo iskati notranje rezerve in razne izboljšave. V našem razvoju smo dosegli velike rezultate, vendar med ljudmi lebdi občutek razvojne stihije. Zaostri bomo morali tudi odgovornost, tako pri komunistih kot vseh ostalih od najnižjih do najvišjih delovnih mest oziroma položajev. Ko sem omenjal, da je prva reforma propadla, sem mislil na to, da je nelikvidnost ostala in na to, če dosegemo boljše delovne uspehe, se nam rezultati tega odvzemajo z višjimi cenami.

STONE VARL pripomni, da smo se takoj po reformi opomogli, vendar so nas razne kasnejše deformacije vedno bolj potiskale v nezavidljiv položaj.

IVAN KAMBIČ je nadaljeval in dejal, da smo se železarji še pripravljali boriti, vendar pričakujemo, da se železarstvo postavi v enakopravni položaj. Železarne moramo imeti, to je ekonomska logika, zato jim moramo dati tak položaj, da bomo železarji ob normalnem delu lahko živeli.

STONE ZUPAN je omenil ukrep o zamrznjenju osebnih dohodkov na nivoju, kakršnega so posamezna podjetja imela in dejal, da je bilo to zelo površno narejeno, ker so znova prizadeta podjetja z nižjimi osebnimi dohodki. Omenjal je tudi primer KZ Radovljica, ki je pred leti npr. kupovala zemljo od privatnikov po 15 do 18 S din za m², danes pa jo znova prodaja privatnikom po 1000 S din za m². Ko je govoril o velikih razlikah v osebnih dohodkih med podjetji, je poudaril, da bi morali biti na prvih mestih metalurgji, rudarji in tekstilci, so pa daleč zadaj tudi za proračunskimi ustanovami. Sprašuje se tudi, kako bomo prebrskali veliko zadolženost v tujini. Dejal je, da ljudje precej krivde pripisujejo komunistom, ki naj bi krojili politiko. Organizacija ZK v obratih je zelo medla, zanimalo pa ga je tudi, kako je z delitvijo članarine na višje forume in v zvezi s tem, kakšna je njihova učinkovitost.

FRANC POPIT je vprašal, da ga zanima, koliko je razprava o političnem sistemu prišla na teren.

STANE TORKAR je dejal, da smo bili z dnevnimi problematično precej obremenjeni, zato je bilo o tem manj razprav. Vendar pa je dejal, da ljudem ni najbolj všeč, da smo pristojnosti tako razbili ra republike, ker bomo s tem oslabili Jugoslavijo.

MAKS KRMELJ je poudaril, da je zelo težko politično delati med ljudmi. Lani smo jim govorili, če v letu 1970 izplavamo, bomo prišli na zeleno vejo. Naredili smo prelomnico in računali, da bo vsaj start v leto 1971 boljši, že takoj na startu pa nas je udarila devalvacija in višje cene. Govoril je tudi o pravilnem vrednotenju dela in vzrokih, zakaj ljudje odhajajo drugam. Metalurgijo bi morali gledati na težino dela bolj ceniti. Dejal je, da nekaj lahko še dosegemo na račun zmanjšanja režijskih stroškov, nikakor pa ne na račun delavcev. Takih »horukov«, enkrat za reformo, enkrat za stabilizacijo so se ljudje naveličali.

STONE VARL je pojasnil, kakšne težave smo imeli v Železarni v januarju in da smo zaradi zadržanja nivoja izplačali višje OD kot je bila

realizacija, vendar pa bomo morali z dobrim delom to nadoknaditi, pri čemer pa nas tudi skrbijo posledice devalvacije in višjih cen.

MAKS KRMELJ je pripomnil, da je poslušal komentar ISKRE Kranj, da se jim ukin limit na OD. Rudniki so to že dosegli in nevarnost je, da se to ne posploši.

MILOŠ CVETKOVIČ se je zanimal, kako je s srednjeročnim razvojnim planom Slovenije in kakšno mesto v tem planu zavzema srednje-

ročni razvojni program slovenskih železarn.

POLDE LAMOVSEK je govoril o vprašanju fluktuacije delovne sile. Dejal je, da v mladih ljudeh vedno bolj prevladuje psihoza — malo delati, veliko zaslužiti. Kritiziral je delo zavodov za zaposlovanje delavcev, ki so po njegovem mnenju zgrešili svojo funkcijo. Angažirali so se predvsem na zaposlovanju naših delavcev v tujini. Menil je, da gre pretirano zaposlovanje v tujini že na škodo domačega gospodarstva.

Misli predsednika CK ZK Slovenije

Hitra gospodarska rast pogojuje inflacijo

Rad bi k tej razpravi nekaj prispeval, čeprav s tem nočem zavreti nadaljnjih vprašanj in razprav. Predvsem bi rad poudaril vtis, ki ga imam z Jesenic, namreč da se je na Jesenicah vendarle marsikaj premaknilo. Po mojem mnenju po zaslugi komunistov, ki so svojo nalogo, katero jim narekuje položaj v tovarni, tako razumeli, kakor je komunistom potrebno razumeti. To pomeni, da stvari pravilno gledajo, prepričujejo, se borijo in pomagajo soustvarjati perspektivo delovnemu kolektivu kot celoti. Vtis imam, da so rezultati tukaj, morda jaz te rezultate bolj čutim kot jih vi čutite, ker koncem koncev živite tu in teh sprememb ne čutite toliko kot tisti, ki živimo zunaj. Jaz nekaj let nisem bil na Jesenicah in moram reči, da sem bil prav prijetno presečen nad rezultati, ki ste jih dosegli, kljub temu da vidim, da ste vi s temi rezultati nezadovoljni. V čem vidim velik napredek na Jesenicah. V ZK to, da je stopila na realna tla, da ne počenja demagogije, da računa z realnimi dejstvi, da realno gleda na položaj, v katerem je vaša tovarna oz. delovna organizacija, ki prav gotovo ni tako zelo rožnat, da bi bili lahko vsi zadovoljni. Na drugi strani pa vidim ta napredek v tem, da ima vaše vodstvo v tovarni, čeprav ste imeli pripombe, da vsem še ni jasno, kakšna bo vaša perspektiva, vendarle že jasno perspektivo, ki po mojem mnenju pomeni izhod iz te razmeroma težke situacije, v kateri se črna metalurgija nahaja, tako v Sloveniji, kot v Jugoslaviji pa tudi po svetu. Namreč slišal sem idejo, da bi prešli počasi na finalizacijo vaših proizvodov. Gre za prehod v višjo predelavo vašega jekla in mislim, da je to zelo dobra orientacija. Kajti res je, da se v finalizaciji surovine ali polizdelka vedno dobi tista smetana na trgu, ki je prav gotovo večja kot če se prodaja surovo jeklo ali polizdelki. Poleg tega imate tudi jasen koncept izgradnje hlad-

ne valjarne, tako da se vendarle kažejo neki bolj jasni obrisi vašega razvoja. Zdi se mi, da bo vse to izboljšalo tudi položaj ljudi v podjetju.

Naslednja stvar, ki kaže, da ste kljub temu, da še niste povsem zadovoljni s samim gospodarstvom, dosegli velike rezultate, je tudi dosežen standard ljudi. Koliko hiš se je zgradilo, kupilo avtomobilov, hladilnikov, pralnih strojev, televizorjev, radio aparatov itd. To le kaže na velik napredek od tistega, kar je bilo pred leti nazaj. Res je, da vsi nimajo tega, ampak velika večina ljudi ima te stvari. Pa tudi tistemu delu ljudi, ki teh stvari nimajo, se vendar odpira možnost, da do teh stvari pridejo. Tako da ne bi smeli gledati, pa tudi ne pustiti, da se vsi ti naši rezultati zameglijo ob raznih težavah, ki nastajajo v našem gospodarstvu. Zdi se mi, če hočemo kot komunisti voditi borbo, da gredo stvari naprej, ne bi smeli pustiti, da se pozablja na te rezultate pa tudi na druge rezultate. Mislim, da je odveč, da vas prepričujem, kajti sami dobro poznate, kaj se je vse naredilo v teh letih. Ne bi smeli dopustiti, da se ti rezultati pozabijo in da se samo govori o težavah, v katerih se nahajamo. Čeprav je človeško, da raje govorimo o tem, kar nas žuli, kot pa o tistem, kar je dobro, kar gre dobro. Normalno je, da se jezimo nad tistim, kar ni dobro in kar je treba spremeniti.

Omenjali ste gospodarstvo oziroma gospodarsko reformo, zakaj gospodarsko reformo, ali je gospodarska reforma propadla ali ni propadla, ali je to tretja ali četrta reforma itd.

Poglejte, mi smo v teh letih imeli borbo za hitro gospodarsko rast, ki omogoča hitro zaposlovanje ljudi in hitro spreminjanje socialne strukture prebivalstva. Mi smo vendarle v teh petindvajsetih letih spremenili socialno

(Nadalj. na 6. str.)

e Vstrajno iskati stike med Železarno in predelovalno industrijo

(Nadaljevanje s 1. strani)

bodo potrebna še velika sredstva za matično proizvodnjo. Ali v tem pogledu ne bi bilo mogoče sodelovanje z večjimi zunanjimi partnerji, da se vse to pospeši, kot npr. TAM Maribor.

Druga stvar pa je to, kar ste že začeli — dogovarjanje z večjimi slovenskimi potrošniki, predelovalci. Slovencem se to zelo težko dopove v tej situaciji, kajti vsi živijo v nekem starem prepričanju, razen vas, ki se vam glede na prejšnje stanje stvari izboljšujejo, čeprav še niste izven težav. Vsi še živijo v dobi inflacije in na tistih računih, ko so imeli hitro rast akumulacije, osebnih dohodkov itd. in so na tem gradili tudi investicijske plane. Vendar pa ko smo šli v razvrednotenje dinarja in stabilizacijo, smo rekli, da bomo morali hitro gospodarsko rast, ki smo jo imeli se mi zdi 10—15 %, uokviriti v neke optimalne okvire rasti, ki jo zmora naša družbena akumulacija in družbena produktivnost, plus še dolgovi v naši zunanjetrgovinski bilanci. Vendar bo moralo biti v teh dosedanjih desetih ali 15 % le 4 ali 5 %. To pomeni, da se bo moral tempo investiranja raztegniti; nekje, v nekaterih panogah se bo intenziviral, da dosežemo hitrejše rezultate, drugje pa se bo moral raztegniti. Seveda marsikje pa se tudi odreči investicije, oziroma se spoprijazniti z ne tako hitrim tempom rasti akumulacije. Bral sem v časopisu, da zaradi ene pare dražje elektrike pomeni v Kidričevem toliko in toliko

višjo ceno njihovih proizvodov. Lahko je višja cena, ali pa manjša akumulacija. Oni pa še vedno živijo v tej inflacijski psihozi, da mislijo, da bodo ta režim držali, ali ga še stopnjevali, ker imajo investicijski ali razvojni program tempiran na nekaj let. Prav je, če ta nivo obdržijo, jaz sem zelo za to, toda vprašanje je, če bodo mogli. Toda oni svoje račune delajo na tem in ves pritisk na povečanje cen je posledica vključevanja akumulacije in razvojnih programov. Toda če bomo šli po tej poti naprej, so zastoj vsi stabilizacijski ukrepi.

To, kar sem hotel še poudariti, kar je tudi značilno za to panogo, da se naša predelovalna industrija ne more spoprijazniti s tem, da bo sedaj njena akumulacija manjša in da bo morala biti akumulacija nekaterih bazičnih proizvodov večja. Tu bi morali iskati stike med predelovalno industrijo in vami. Jaz mislim, da se da pogovoriti, namreč neka logika ekonomike deluje in če ljudje znajo ekonomsko misliti, bodo morali priti do spoznanja, da bo do te razporeditve moralo priti. Mislim, da do teh razgovorov mora priti. Jeseniška železarna ima pri tem določen plus, ker ima 65 % domačih kupcev. Tu bi morali poskusiti in dobiti ustrezen aranžma. Če bo te stvari samo država urejala, včasih pride lahko do zelo čudnih odločitev, ker s predpisi se to ne da urejati. S predpisom se ne da določiti, da se vsej bazični industriji da toliko več akumulacije, predelovalni

pa toliko manj, to se ne da s predpisom, ker so različni pogoji, različna produktivnost itd. Bolj organsko in z večjo ekonomsko logiko se te stvari dajo urejati z medsebojnimi kontakti, dogovori.

Pri nas se običajno izgovarjamo na trg in na sistem. Toda trg imajo tudi zapadne države, vendar kadar gredo v stabilizacijo, vlade vedno apelirajo na samodisciplino in zavest tako delodajalca kot delojemalca. Delodajalec namreč dobro ve, da je zanj odločilnega pomena, da pride do stabilizacije, ker nestabilnost pomeni socialne nemire in ogrožanje njegove privatne lastnine, s tem pa je tudi sistem v nevarnosti. Pri nas pa gospodarstveniki ne spoznajo tega in samoupravljanje lahko propade, pa jih to nič ne bo bolelo. Vsak išče samo sebe. Tu ne sme prevladovati samo računica, ampak predvsem ekonomska logika, če hočemo stabilizirati gospodarstvo. Sedaj pa se gospodarstvo še vedno po starem obnaša in celo nekatere republike. Nobeden se ne približuje drug drugemu in vsak se hoče stegniti dalj kot ima dolgo odejo.

Te stvari bi morali publicirati prek časopisov, ker bi na ta način izvajali pritisk na predelovalce in obvestili javnost. Sedaj je v javnosti ustvarjeno tako mnenje, kot da ne more nihče izhajati, niti vi, niti predelovalci. Ta koncept in realnost, ki je v vaših stališčih in se zanj zavzimate, samo pozdravljam, čeprav nerad hvalim in običajno le kritiziram. Moram reči, da skoraj jeseničanov ne bi prepoznal po tem, kar mi danes razlagate. (Žvan: Ali pa zato, ker premalo pridete med nas.) Morda pa je tako bolje, ker te spremembe bolj zapažam. Začeli ste bolj realno računati in gledati v bodočnost in v tem pogledu vas moram samo pohvaliti, čeprav vam s tem pri vaših težavah ne bom dosti pomagala.

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu ●

Dežurna služba

	telefon	
	v pisarni	doma
SOBOTA, 27. februarja:		
Zdravko ČRV, valjarna žice	852	760
NEDELJA, 28. februarja:		
inž. Emil AŽMAN, VEN	955	957
PONEDELJEK, 1. marca:		
inž. Avgust KARBA, direktor proizvodnje	270	693
TOREK, 2. marca:		
Franc GLOBOČNIK, plavž	340	740
SREDA, 3. marca:		
Bogomil HOMOVEC, tehnični direktor	302	766
ČETRTEK, 4. marca:		
inž. Vladimir SENCAR, valjarna Bela	850	81/892
PETEK, 5. marca:		
inž. Jaka SOKLIC, strojne delavnice	556	888

Dežurna služba traja od datuma nastopa od 7. ure do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja na telefon 410. Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu ●

OBVESTILO

Po najnovejših podatkih se nenehno večja število oseb, ki trpijo za okvarami krvnega obtoka, t. i. venska cirkulacija. V Jugoslaviji je okrog 2 milijona takih oseb. Raziskave pri zaposlenih v naši republiki, zlasti pri delavcih, ki opravljajo svoje delo stoje, so pokazale zaskrbljujoče rezultate.

Med motnjami v cirkulaciji krvi v spodnjih okončinah je na prvem mestu okvara odtoka, t. i. venska cirkulacija. Posledica slednje so krčne žile v dokaj pisani obliki, pozneje vnetje kože in podkožja goleni, stalno zatekanje nog ter razjede.

Večina obolelih ima določene težave že pred pojavom pravih krčnih žil. Le-te opisujejo kot občutek napetosti in teže v nogah, močnejšo utrujenost po daljši obremenitvi, bolečine pred mesečnim perilom ali ob spremembi vremena, občasno zatekanje nog, krče.

Pri razvoju bolezni je velikega pomena dedno nagnjenje, nato porodi, poškodbe, delo stoje in drugi činitelji.

Danes še ni znano zdravilo s katerim bi preprečili razvoj teh okvar, ali hitro ozdravili hujše spremembe, vendar pa s pravočasnimi ukrepi in zdravljenjem ustavljamo ali vsaj upočasnimo razvoj bolezni in nastanek hujših posledic.

S tem namenom smo v našem kolektivu pristopili k organiziranemu pregledu vseh prizadetih oseb, ki imajo kakršno koli zgoraj opisane težave na nogah.

Zaenkrat bodo vključeni naslednji obrati: martinarna, plavž, elektro peč in predelovalni obrati. Preglede prijavljenih bo opravljal specialist - dermatolog dr. Stjepan Bunta iz Ljubljane v sodelovanju z našimi zdravniki dr. Dražičem, dr. Jensterlom in dr. Rjazancevim v obratni ambulanti železarne Jesenice (I. nadstropje) in sicer:

5. marca 1971 od 14. ure dalje
6. marca 1971 od 7. ure dalje
8. marca 1971 od 14. ure dalje
9. marca 1971 od 14. ure dalje

Po opravljenih pregledih bodo vsi pri katerih so bile ugotovljene spremembe, potrebne zdravljenja, dobili navodila in recepte za zdravila. Hkrati bodo po navodilih specialista usmerjeni na ustrezna zdravljenja vsi bolniki, pri katerih je nujno zdravljenje z injekcijami ali z operacijo.

Dispanzer za medicino dela
obratne ambulante Želzarnarne Jesenice

PRIJAVNICA

Podpisani _____ rojen _____
obrat _____ bi želel pregled pri dermatologu _____
dne _____ 1971.

Podpis:

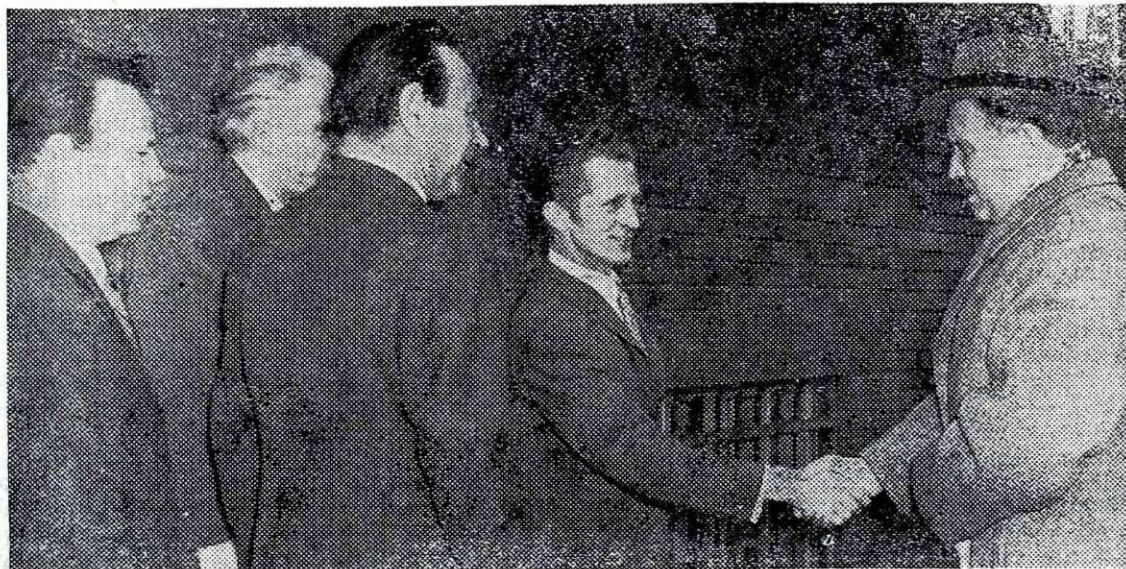
(Prijavnico odrežite in oddajte obratnim personalkam)

ČESTITAMO

Na ekonomski fakulteti v Ljubljani je diplomirala
sodelavka Katarina KOS — zaposlena na SEP,

Alojz DOLGAN — vodja pravne službe — pa je opravil pravosodni izpit.

Iskreno čestitamo!

Predsednika Popita so ob prihodu pozdravili predstavniki uprave podjetja, samoupravnih organov in političnih organizacij

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

OBVESTILO

Seja predsedstva ObK ZMS Jesenice

V petek, 19. 2. se je na redni seji sestalo predsedstvo ObK ZMS Jesenice, ki je imelo v programu obravnavanje zaključkov z letne seje konference ZM občine Jesenice, delitev dela v predsedstvu in ustanovitve komisij, ter praznovanje meseca mladosti oz. potek slovenske štafete mladosti.

Prisotni člani so po živem in razgibanem razgovoru med drugim sklenili, da se posebna komisija še enkrat posveti zaključkom z letne seje konference, jih zaradi preobširnosti predloženih stni v bistvene predloge, katere bodo še enkrat v skrajšani obliki posredovali članom predsedstva. Ista komisija, ki se na novo formira, naj bi imela še eno zahtevno nalogo: pripravila naj bi predloge za ustanovitve komisij, ki bodo s svojo dejavnostjo pokrivala vsa področja, zanimiva za mlade. V prizadevanjih pri čim uspešnejšem in dosti bolj strokovnem delu predsedstva, bodo nastale tudi nekatere spremembe oz. dopolnitve, med katere spada tudi že omenjena komisija — strokovni svet, katerega bo sestavljalo pet stalnih in po potrebi oz. specifičnosti določenih akcij nedoločeno število občasnih članov — strokovnjakov za razna: področja družbeno-politične problematike oz. dejavnosti.

Na koncu seje pa so govorili še o treh variantah starta slovenske štafete in predlagali pot, po kateri naj bi slovenska štafeta mladosti krenila iz Kopra. Osvojili in podprli so tudi predlog, po katerem bo ObK ZMS Jesenice in uredništvo Železarnja organiziralo razgovore mladih z družbeno političnimi, socialnimi in kulturnimi delavci o vplivu splošnega razvoja družbe in proizvodnih sil na mladega človeka.

E. Z.

Seja predsedstva TK ZM Železarnje

V ponedeljek, 22. 2. je bila seja predsedstva TK ZM Železarnje, ki bo od sedaj naprej redno vsak ponedeljek. Po dnevnem redu predvideno problematiko niso mogli obravnavati, ker je bila tudi tokrat udeležba članov predsedstva nezadostna, kar je ponovno sprožilo razgovor prisotnih o nevestnosti in nedisciplini dela članov predsedstva. Še enkrat je bila poudarjena nujnost zaostritve odgovornosti in discipline ter ustreznih zamenjav, kar je trenutno bistveni pogoj za uspešno nadaljevanje dela predsedstva. V ta namen se bodo v sredo sešli nekateri člani predsedstva, ki bodo razpravljali o predlogih za stalno in kvalitetno kadrovanje. Dogovorili so se, da bodo o kadrovskem vprašanju bolj dosledno govorili na naslednji izredni seji predsedstva, ki bo v ponedeljek prihodnji teden.

V nadaljevanju razgovora so prisotni člani potrdili sekretarja TK ZM Erjavca kot tretjega podpisnika za banko in se dogovarjali tudi o stalni zapisničarki, ki naj bi bila odgovorna za zapisnike s sej predsedstva TK ZM.

Ob zaključku je bilo govora še o nedavnem, do neke uspešnem seminarju v Radovljici, ter zadolžili predsednika TK ZM Ipavca in predsednika ideološke komisije Jasniča, da na iznešenih predlogih pripravita program naslednjega seminarja, ki bo predvidoma v sredini naslednjega meseca.

E. Z.

Seminar v Radovljici

V Radovljici je bil v soboto, 20. 2. seminar za mlade iz delovnih organizacij, katerega organizator in pobudnik je bilo predsedstvo TK ZM Železarnje oz. njega ideološka komisija. Seminarja, kateremu je prisostvovalo okoli 50 mladih, so se poleg mladih iz Železarnje udeležili v večjem številu tudi mladi iz Tovarne verig iz Lesc. Na seminarju so obravnavali tri teme: o organizaciji ZM v podjetju je govoril predsednik TK ZM Železarnje Miro Ipavec, o ustvarjanju in delitvi osebnega dohodka mag. Janez Škerjanc z Visoke šole za politične vede v Ljubljani, o samoupravljanju pa tov. Franček Hudej, član mestne konference ZK Ljubljana, ki je v zadnjem hipu s svojo temo o samoupravljanju nadomestil preje predvideno predavanje o psihologiji dela.

O seminarju lahko zapišemo, da je dokaj dobro uspel ob vzorni organizaciji in zanimivih temah. To ugotovitev morda le malo kvari dejstvo, da je bilo število mladih seminaristov iz Železarnje pod pričakovanjem, medtem ko so mladi Leščani pokazali dosti več zanimanja. Predavanja so bila dokaj kvalitetna, kar velja posebno za predavanje magistra Škerjancja, Miro Ipavec pa je s svojo interpretacijo dokazal, da bi ob skrbni pripravljenosti vsaj na nekaterih področjih uspešno predavali tudi mladi.

Pripravlja se še drugi seminar, ki bo po svoji vsebini še bolj pester in je upati, da bo privabil več mladih kot minuli seminar.

E. Z.

Obveščamo mladinke in mladince, da bo ekipa TK ZM, ki sodeluje v javni radijski oddaji Spoznavajmo svet in domovino, tekmovala v soboto, 6. marca v Slovenski Bistrici. Tema oddaje bo: Geografsko turistične zanimivosti Francije. Charles de Gaulle, Edith Piaf in Charles Aznavour ter Killy.

Ekipa vabi vse simpatizerje oziroma navijače, da se v čimvečji meri udeležijo tekmovalja. Odhod posebnega avtobusa bo v soboto, 6. marca ob 15. uri izpred Čufarja za vmesnimi postanki do Žirovnice. Prevoz je brezplačen. Povratek v nedeljo okrog 4. ure. Prijavite se najkasneje do petka, 5. marca na tel. 218.

Tekmujoča ekipa

Ženske pogosto menijo, da ljubijo, ko ljubezni še ne poznajo. Medtem ko se ukvarjajo s spletko, ko se jim bu di duh ob dvorjenju in ko jih naravno navdaja veselje ob ljubezenskih izjavah ali žalost ob zavrnitvah, so prepričane, da jih obvladuje strast, pa je vse skupaj le gola spogledljivost.

Prav tista nadutost, ki nas sili, da grajamo napake, o katerih mislimo, da jih nimamo, nas sili, da zaničujemo tudi dobre lastnosti, ki jih nimamo.

La Rochefoucauld

Sestanki delovnih skupin

16. 2. 1971 — PLAVŽ — MEDJA — JEKLER — PRIPRAVA VLOŽKA — AGLOMERACIJA — Prisotni so bili vsi člani delovne skupine, razpravljali pa so o proizvodni problematiki aglomeracije ter o varnosti pri delu.

14. 2. 1971 — MARTINARNA — ROŽIČ — PEČI — Govorili so o proizvodnji v januarju in o OD. Obratovodstvu predlagajo, naj od delovodij zahteva več kontrole pri čiščenju prebodnih jam. Vlagalci predlagajo, da bi na vlagalnih strojih namestili verige za vleko voz.

14. 2. 1971 — ELEKTRO JEKLARNA — PANIČ — PEČI — Prebrali so informacijo o OD za januar. Razumejo položaj, ki je nastal zaradi okvar in zastojev, toda računajo, da bo v februarju bolje. Kadrovska služba naj redno pošilja v obrat nove delavce.

13. 2. 1971 — ELEKTRO JEKLARNA — MUŠIČ — PEČI — Seznanjeni so bili s proizvodno problematiko za januar. Govorili so še o OD in planu dopustov.

16. 2. 1971 — ELEKTRO JEKLARNA — PFAJ — FAR — PEČI — Sestanka so se udeležili vsi člani skupine in poslušali informacijo o proizvodnih rezultatih in OD. Pred pečmi stalno primanjkuje ljudi. Delo je oteženo in morajo zato ostali več delati. Zato je nujno, da so izmene popolne.

16. 2. 1971 — LIVARNE — POTOČNIK — KOVINOLIVARNA — Razpravljali so o proizvodni problematiki in nabavi potrebnih materialov. Kolikor jih nimamo doma, jih bo treba uvoziti. Proizvodnjo naj bi pospešili že v prvih mesecih, da ne bi ob koncu leta primanjkovalo časa.

15. 2. 1971 — LIVARNA — SMOLEJ — ČISTILNICA — Na dnevnem redu je bila informacija SEP o izplačilu OD za januar. Vse nejasnosti so bile delovni skupini ustrežno obrazložene. Poleg tega so govorili o kvaliteti dela in izdelkov.

15. 2. 1971 — VALJARNA BELA — NOČ — OB — LIKOVNALNICA PROFILOV — Pripravljeni so, da v naslednjih 11 mesecih vsestransko pomagajo, da bi izboljšali položaj in s tem OD. Enoglasno so protestirali zaradi nevdzdržnega stanja v higienskih prostorih, ki ne ustrezajo potrebam 250-članskega kolektiva.

15. 2. 1971 — VALJARNA BELA — LAZAR — POVRŠINSKA OBDELAVA — Seznanjeni so bili s proizvodno problematiko in OD za januar ter težavami, ki nastajajo v zadnjem času, ko je začela obratovati potisna peč. Ponovno so obravnavali vprašanje izgradnje nove kabine na 16 t žerjavu in kot kaže, so bile vse meritve namenjene tolažbi in obljubam. Ne strinjamo se z odgovorom inž. Noča, da bi zapustili stroje pol ure pred koncem dne. Vsaka naprava zahteva vzdrževanje, po njegovi presoji pa to ni potrebno.

15. 2. 1971 — VALJARNA BELA — BEG — POVRŠINSKA OBDELAVA — Z obratovanjem potisne peči so se delovni pogoji v oddelku spremenili. Vročina bo v poletnih mesecih neznosna, zato skupina predlaga oziroma opozarja na posledice, da bodo ljudje odhajali iz obrata, več pa bo tudi bolovanj. Menijo, da njihovih predlogov, želja in potreb ne jemljejo resno, zato se tudi nima smisla sestajati. Navajajo primer zdravniških pregledov, ki niso bili izvedeni, čeprav so jih zahtevali.

16. 2. 1971 — VALJARNA BELA — PODLIPNIK — POVRŠINSKA OBDELAVA — Zaradi nevdzdržnih delovnih pogojev primanjkuje delavcev. Dela ne morejo opraviti, ker primanjkuje vložka za valjar 2400. Zato je treba spreminjati program, kar velja tudi v primeru, če primanjkuje vložka valjarni žice. Predlagano je bilo, da naj bi uvedli stimulacijo za nedeljsko delo iz sredstev pred razdelitvijo tako kot na Javorniku I.

17. 2. 1971 — VALJARNA ŽICE — GROHAR — Vodja delovne skupine je dal nekatera pojasnila v zvezi s formiranjem osebnih dohodkov, nato pa so govorili o proizvodni problematiki in bili enotnega mnenja, da je treba valjarske zastoje zmanjšati. Omenjeno je bilo še vprašanje premij, ki jih sedaj dobivajo samo valjavci. Skupina predlaga, da naj bi uvedli za vse delavce stimulacijski dohodek.

13. 2. 1971 — VALJARNA ŽICE — KNAPFELJ — Seznanjeni so bili z vzroki, zakaj je bila v januarju dosežena manjša proizvodnja. Še bolj se bodo morali prizadevati, da bi nadoknadili izgubljeno proizvodnjo v naslednjih mesecih.

12. 2. 1971 — VALJARNA ŽICE — JUSTIN — Delovna skupina se je strinjala s predloženo problematiko proizvodnje in osebnih dohodkov. Vodja delovne skupine je prisotnim obrazložil pisanje rednega letnega dopusta na proste dneve. Ob koncu sestanka so našli vrsto vprašanj, ki niso urejena in jih bo treba čimprej rešiti.

13. 2. 1971 — VALJARNA ŽICE — DOLŽAN — Strinjali so se s problematiko za januar in menili, da so doseženi OD z ozirom na višje cene in devalvacijo preizidki. Omenjeno je bilo še vprašanje dohodkov na progi 320 Ø, premiranje posade za 100 ton proizvodnje, povečanje normativ valjavcev na progi 450 iz. se nekatera druga vprašanja. Kolikor ne bodo dobivali odgovorov na vprašanja iz prejšnjih sestankov, se ne bodo več sestajali.

15. 2. 1971 — JAVORNIK I — BRISAR — TEHTNICA — K problematiki proizvodnje in osebnih dohodkov za januar niso imeli pripomb.

11. 2. 1971 — JAVORNIK I — BENEDICIC — ADJUSTAZA — Analizirali so poškodbo tov. Furlana in Antona Noča, nato pa so bili seznanjeni z načrtom postavitve linije HOP. Zatem so postavili več vprašanj, na katera je dal vodja delovne skupine ustrezne odgovore. Razpravljali so tudi o osnutku pravilnika o izplačevanju nadomestil OD za prvih 30 dni bolovanja.

12. 2. 1971 — JAVORNIK I — MEŽNARC — LAHKE PROGE — Plan za januar je bil presežen, dobit (izplen) dosežena z 91,6 %, valjavniških zastojev pa so v primerjavi z decembrom imeli za 5 % manj. Poslušali so še informacijo o postavitvi linije HOP v hali Javornika II, nato pa postavili nekaj vprašanj v zvezi z remontom.

10. 2. 1971 — VALJARNA 1300 — DREMELJ — ADJUSTAZA — Na sestanku je bil prisoten tov. Komljanec, vodja adjustaze bluminga in štetla. Kolektiv je bil seznanjen z reorganizacijo in priključitvijo k valjarni Bela. Tov. Komljanec je apeliral na kolektiv, naj tudi v prihodnje vestno izpolnjuje naloge, govorili pa so še o proizvodnem

procesu, ki zahteva strožje kriterije, pri kvalitetah in posameznih fazah dela, do odprave izdelkov.

18. 2. 1971 — VALJARNA 2400 — RESMAN — ADJUSTAŽA — Seznanjeni so bili z doseženimi rezultati za leto 1970 ter za januar 1971. Obravnavali so še pravilnik o varstvu pri delu. Vsi člani kolektiva — skupine morajo biti seznanjene s pravilnikom, ker bodo odgovarjali na vprašanja pred komisijo o preverjanju znanja o varstvu pri delu. Postavljeno je bilo vprašanje dopustov za delavce, zaposlene pri Sach škarih, ker so ga že v januarju ob okvari koristili od 2 do 5 dni.

16. 2. 1971 — VALJARNA 2400 — MIRTIC — ODPRAVA IZDELKOV — Skladno z informacijo sektorja za ekonomiko podjetja so obravnavali proizvodno problematiko in govorili o proizvodnih stroških. Nujno je, da se odpre novo delovno mesto skladiščnega delavca, ki je bilo odpravljeno brez vednosti skupine.

12. 2. 1971 — JEKLOVLEK — LAVTEŽAR — BRUSILNICA — Seznanjeni so bili z rezultati za januar za vso tovarno. Za večji porast proizvodnje v brusilnici bo treba zamenjati dva brusilna stroja, potrebovali pa bi tudi močnejši stroj za predbrusenje. Na dnevnem redu je bila tudi razprava o osnutku pravilnika o nadomestilu OD za prvih 30 dni bolovanja.

12. 2. 1971 — JEKLOVLEK — ARNEŽ — BRUSILNICA — Proizvodnja v brusilnici bi bila lahko večja, če ne bi bil brusilni stroj v remontu in je bilo treba opraviti predbrusenje na manjših strojih. Z osnutkom pravilnika o izplačevanju nadomestil osebnega dohodka za prvih 30 dni bolovanja so se v glavnem strinjali.

13. 2. 1971 — JEKLOVLEK — PRISTOV — VLAČILNICA — Razpravljali so o informaciji SEP in o doseženih proizvodnih rezultatih in OD za mesec januar.

27. 1. 1971 — JEKLOVLEK — PRISTOV — VLAČILNICA — Obravnavali so tekočo problematiko, se strinjali, da je treba zaostriti disciplino, zlasti kar zadeva predčasnega odhajanja z delovnih mest, čiščenja strojev in delovnega prostora. Poostriji bo treba ukrepe zaradi uporabe zaščitnih sredstev, predvsem rokavic in čelad.

13. 2. 1971 — JEKLOVLEK — ŽIDAN — BRUSILNICA — Razpravljali so o informaciji SEP in ugotovili, da bi bila proizvodnja lahko večja, če ne bi bil brusilni stroj v remontu. Razpravljali so tudi o osnutku pravilnika o izplačevanju nadomestil OD za 30 dni bolovanja.

13. 2. 1971 — HVŽ — AZINOVIC — HLADNA VALJARNA — Postavljenih je bilo več vprašanj v zvezi z objavljanjem odstotka po enoti izdelka na oglasnih deskah kot je bilo sklenjeno na seji SDE. Prav tako niso zadovoljni z vložkom, ki ga dobivajo iz valjarne Bela. Zanimali so se tudi, zakaj so vsi režijski delavci prepisani k hladni valjarni, ker delajo usluge tudi za žičarno.

16. 2. 1971 — HVŽ — PULEC — ŽARILNICA — Skladno z informacijo SEP so razpravljali o nagrajevanju in bili mnjenja, da ni pravilno, če je vzeto poprečje OD za leto 1970, ker so bili v prvem polletju nizki osebni dohodki. Bojijo se, da ne bi nastala še večja fluktuacija delovne sile.

12. 2. 1971 — HVŽ — JAMAR — ŽICARNA — Obravnavali so informacijo SEP in osnutek pravilnika o izplačevanju nadomestil OD za prvih 30 dni bolovanja.

12. 2. 1971 — HVŽ — SUŠNIK — ADJUSTAŽA — V razpravi so omenjali težave, ki so vplivale na proizvodnjo v januarju. Zlasti so omenjali prevoze po železnici, pomanjkanje starega in belega železa ter vremenske razmere. Beseda je tekla tudi o nagrajevanju.

15. 2. 1971 — HVŽ — KOKALJ — POCINKOVALNICA — Obravnavali so informacijo SEP ter osnutek pravilnika o izplačevanju nadomestil OD za prvih 30 dni bolovanja. Ponovno so zahtevali pojasnilo glede delovne dobe s povečanjem, glede norm, ki so v primerjavi z ostalimi obrati HVŽ previsoke. Kvaliteta čaja ne ustreza.

16. 2. 1971 — HVŽ — PIBER — POCINKOVALNICA — Dalj časa so se zadržali pri proizvodnji za januar in ugotovili, da so izdelali 92 ton pocinkane žice manj kot v decembru. Primanjkovalo je električne energije, precej je bilo menjav dimenzij, tako da so na progi II zaradi tresenja včasih delali samo z 80 % zmogljivostjo. Kvaliteta zimskih bluz je slaba in po dvakratnem pranju razpade.

13. 2. 1971 — HVŽ — JANŠA — POCINKOVALNICA — Plan v januarju ni bil dosežen zaradi remonta na progi I, redukcije električnega toka

in pogostih menjav programa, slabih valjev itd. Malice v kantinah so predrage.

13. 2. 1971 — HVŽ — TRAMTE — ŽICARNA — Obširneje so govorili o rezultatih proizvodnje in o OD za januar. Vzporedno s tem so analizirali proizvodno problematiko žičarne.

12. 2. 1971 — HVŽ — POKLUKAR — ŽICARNA — Z boljšim izkoriščanjem strojev in delovnega časa bi stanje vsaj nekoliko popravili. Postavili so tudi vprašanje kvalitete žice, ki je tako robata, da jo morajo od kolobarja odrezati po 10 m in ni uporabna. Predlagali so, naj bi 11 % povečanje, ki je dovoljeno, vnesli v tarifne postavke.

15. 1. 1971 — HVŽ — KOBLAR — VOTLICARNA — Govorili so o vzrokih, ki so bistveno vplivali na zmanjšanje blagovne proizvodnje v januarju ter na OD. Obravnavali so delovno disciplino in medsebojne odnose v delavnici.

13. 2. 1971 — HVŽ — GUZELJ — PATENTIRNICA — Med razpravo o proizvodnih rezultatih za januar je bilo rečeno, da je bilo izvedenih že dosti izboljšav, ne morejo pa razumeti, da že leto dni čakajo na verige, ki jih uporabljajo pri patentiranju. Že četrti teden obratujejo na prvi progi brez dveh bobnov, zato večjo pozornost vzdrževanju sploh.

15. 2. 1971 — HVŽ — RESMAN — PATENTIRNICA — Obrazložena je bila informacija o proizvodnji in OD za januar. Na člane delovne skupine so apelirali, naj z vso vestnostjo izpolnjujejo dane naloge, da bo čim manj zastojev.

12. 2. 1971 — HVŽ — KLINAR — ŽICARNA — Informacijo SEP so razumeli tako, da so objektivni vzroki vplivali na nižje OD in nižjo proizvodnjo. Strinjali so se z osnutkom pravilnika o nadomestilih OD za prvih 30 dni bolovanja.

16. 2. 1971 — HVŽ — JEREB — SKLADIŠČE SUROVIN — Za razkladalce predlagajo spremembo skupine tako, da bi imeli četrto. Predlog utemeljuje s tem, da so izpostavljeni vremenskim neprilikam, mrazu, dežju, snegu, vetru, delo pa je tudi nevarno. Nabaviti bo treba zaboje za prevajanje odpadnega železa iz HVŽ v martinarno.

13. 2. 1971 — HVŽ — EGART — ŽARILNICA — Delavci pravijo, da so v januarju delali tako kot v decembru. Pripombe so imeli tudi zaradi prenizkih osebnih dohodkov.

17. 2. 1971 — HVŽ — GASPERIN — ŽICARNA — Na znanje so vzeli informacijo o proizvodnji in OD v januarju. Ti so nujni zaradi objektivnih težav. Obravnavali so tudi osnutek pravilnika o izplačevanju nadomestil OD za prvih 30 dni bolovanja.

13. 2. 1971 — HVŽ — KOTNIK — ŽARILNICA — V razpravi sta bila posredovana dva predloga in sicer: dosežena norma v odstotkih za posamezne skupine peči naj se dnevno obrazloži delavcem pri pečeh. Tov. Lenarčič predlaga, naj se prouči možnost za uvedbo delovne dobe s povečanjem na delovnih mestih, ki so zdravju škodljiva.

16. 2. 1971 — ŽEBLJARNA — PIBER — Vzporedno z izpolnjevanjem proizvodnih nalog bo treba s pregrupiranjem reševati probleme, nabaviti nekaj silosov. Zaradi spremenjenega delovnega procesa naj bi ponovno poiskali možnosti za dodatno stimulacijo zaposlenih. Stroji so dotrajani in potrebni večjih popravil. Pocinkovalci prosijo za rezervno verigo za Demag, da bi jo lahko zamenjali.

15. 2. 1971 — ŽEBLJARNA — MIKULA — ZAVIJALNICA — Pripombe so imeli glede samega obratovanja in oskrbovanja z žico, ki jo dobijo iz predelovalnih obratov. Žico naj bi dobavili redno po asortimentu oz. dimenzijah. Tudi delovne naloge naj bodo po možnosti enakomerno razporejene na začetku in ob koncu meseca.

15. 2. 1971 — STROJNE DELAVNICE — MARKUN — STRUGARNA — Zavedajo se, da bo treba letni plan izpolniti in zamujeno nadoknaditi. Zadovoljni so, da so urejeni garderobni prostori in predlagajo še ureditev umivalnic in kopalnic. Zavzemajo se za kvalitetno vzdrževanje brusilnih strojev v brusilnici.

15. 2. 1971 — STROJNE DELAVNICE — MEZNARC — STRUGARNA — Poostriji je treba osebno odgovornost vseh zaposlenih, da bi tako zamujeno nadoknadili v prihodnjih mesecih. Seznanjeni so bili z osnutkom pravilnika o izplačevanju nadomestil OD za prvih 30 dni bolovanja. Zadovoljni so, ker je dokončno rešeno vprašanje garderob, izboljšati pa bo treba stanje v umivalnici, kjer puščajo umivalna korita in pipe.

15. 2. 1971 — STROJNE DELAVNICE — TALER — ORODJARNA — Informirani so bili o proizvodnji in OD za januar. Zahtevali so pojasnila glede

rezervnega sklada, ki naj bi ga tako kot lani uporabili, kadar so OD in proizvodnja manjši. Streha nad orodjarno je v slabem stanju, zato voda ob nalivih teče na stroje.

15. 2. 1971 — STROJNE DELAVNICE — VONČINA — ORODJARNA — K informaciji SEP o proizvodnji in OD za januar niso imeli pripomb. Beseda je tekla o normiranju, želijo, da bi podatke o dosežkih delavcev poimensko, vsak mesec objavili na oglasnih deskah. Znova opozarjajo na delovne čevlje, ki ne ustrezajo in želijo lažje čevlje z varnostnim vložkom. So tudi cenejši!

17. 2. 1971 — STROJNO VZDRŽEVANJE — FAGANEL — ŽEBLJARNA — Kritično so ocenili stališča železnice, ki je prekinila dovoze za našo železarno in se pogovarjajo o novem pravilniku o stalnostnem dodatku, ki bi ga morali korigirati in v odnosu na vrednost dinarja tudi prilagajati.

15. 2. 1971 — VEN — NAGODE — PLAVŽ — Vzporedno z informacijo SEP o proizvodnji in OD v januarju so govorili o nagrajevanju in fluktuaciji delavcev. Tudi mlajši delavci, ki so na odsluženju v JLA, se redko vračajo v tovarno. Z večjo stimulacijo bi jih lahko zadržali, delovni kader bi bil bolj izkušen in bi vplival na zmanjšanje zastojev ter na večji učinek dela.

15. 2. 1971 — RTA — BEDEN — RMR — Obravnavali so informacijo SEP o OD in proizvodnji v januarju in se strinjali s takim načinom informiranja. Želijo da bi zaposlenim delavcem posredovali tudi informacije o gibanju rezervnih skladov.

15. 2. 1971 — STRUGARNA VALJEV — SVETI NA — DOLENC — Sprejetih je bilo več sklepov, ki se nanašajo na delo komisij za nagrajevanje in vzporedno s tem tudi na razdeljevanje premij. Vodja oddelka je prisotne seznanil s predlogom, da bo treba uvesti nadurno delo zaradi nujnih del in to v valjarni Bela.

14. 2. 1971 — PIV — REPE — Razprava se je nanašala na proizvodne rezultate v januarju, ki so bili nizki in so nanje vplivali zunanji vzroki. Na dnini so uspeli doseči nezmanjšane rezultate, kljub zmanjšani posadi zaradi bolovanj. Pripravljeni so, da tudi v prihodnje obdržijo pravilen odnos do dela.

12. 2. 1971 — PIV — BELJAN — Beseda je tekla o osnutku pravilnika o nadomestilih OD za 30 dni bolovanja ter o rezultatih, doseženih v januarju. Nekateri menijo, da bo težko nadoknaditi zamujeno proizvodnjo, posebno še v martinarni in plavžu. Ob koncu so govorili še o dopustih in ugotovili, da se pri tem ne upošteva mnenje večine, ki je bilo povedano že na občnem zboru sindikalne organizacije in sicer, da bi dopuste razdeljevali dvakrat v letu.

15. 2. 1971 — ELEKTROTOPLNOTNA ENERGIJA — KUNŠIČ — TOPLNOTNA ENERGIJA — Problematičen je dotok novih kadrov s posebnim poudarkom na letni čas in dopuste. Kolikor bi obdržali večurni delovni tednik, bodo zaposleni delavci morali iskati zaposlitev drugje.

15. 2. 1971 — TKR — URBANEC — TEHNOLOŠKI LABORATORIJ — Obveščeni so bili o doseženih rezultatih v januarju, obravnavali pa so tudi pravilnik o izplačevanju nadomestil OD za prvih 30 dni bolovanja.

16. 2. 1971 — TKR — URBANEC — PREIZKUSVALNICA HVŽ — Strinjajo se, da se kolektiv železarne tudi v prihodnje zavzema za večjo delovno storilnost. Ne smemo zanemariti kvalitetne proizvodnje.

15. 2. 1971 — GASILCI — BAHUN — K osnutku pravilnika o izplačevanju nadomestil OD za prvih 30 dni bolovanja ter k informaciji o proizvodnji v januarju niso imeli pripomb. Postavljeno je bilo vprašanje plačilnih grup za šoferje, ki so v 7. grupi, šoferji v 2J pa v 8. grupi. Omenimo naj še podatek, da je gasilsko službo lani zapustilo 14 članov, med njimi šoferji, ki niso bili zadovoljni s 7. skupino. Obravnavano je bilo tudi vprašanje opreme in prostorov, ki jih bodo v gasilskem domu preuredili.

16. 2. 1971 — TKR — SOK — MEHANIČNA DELAVNICA — Ne zdi se jim prav zakonsko določilo, ki omejuje povečanje osebnih dohodkov do 11 %. Železarna je imela več let sorazmerno nizke OD v primerjavi z drugimi podjetji in zakon dovoljuje povečanje, čeprav imajo višje osebne dohodke. Tudi tokrat so ugotovili neenakomernost prevzemov in jih proizvodni obrati kar zasipajo s poizkusi, tako da težko sledijo potrebam odprave izdelkov. Zato bodo morali sedanje stanje reševati z nadurami.

Razgovor predsednika CK ZKS s komunisti Zelezarne

(Nadalj. z 2. str.)

strukturo, da je danes le še 24 % kmečkega prebivalstva, ki pa tudi ni več v smislu predvojne kmetne revent, brez mehanizacije itd. Hitra gospodarska rast pomeni tudi izredno hitro zidanje novih objektov, razvijanje novih tovarn in omogoča veliko prodajo vsega blaga, tako bolj, kot manj kvalitetnega itd. Ne povzroča delovnim organizacijam, da se ubadajo s prepolnimi skladišči, ampak gre blago sproti iz stroja na trg. To hitro gospodarsko rast je pa mogoče doseči na takle način:

Prvič je jasno, če to hočemo doseči, da moramo imeti veliko družbeno akumulacijo, kar pomeni, da družba mora imeti dovolj kapitala sama, kapital pa kakor veste, je vedno rezultat produktivnosti dela. In ker je naša država zaostala, če tako rečem, v ekonomskem pogledu, z nizko produktivnostjo itd., potem je tudi ta kapital, s katerim družba razpolaga, relativno nizek. Poglejte, mi smo imeli do devalvacije gospodarsko rast od 10 do 15 %. To je

vdušeni. Ko pa se taka politika začne vsakih štiri ali pet let otepati, če tako rečem, je pa tega navdušenja veliko manj. Druga stvar pa je to, kar smo se tudi sedaj po devalvaciji dinarja odločili, da gremo malo počasneje z gospodarsko rastjo, ne da bi bila med 14 in 15 %, ampak med štirimi in petimi odstotki. Kaj to pomeni? To pomeni, da bo potrebno spremeniti tisto mišljenje, ki je v glavah naših gospodarstvenikov še iz časa inflacije. Namreč v inflaciji je imel že vsakdo načrte, da bo v dveh, treh letih izgradil tako ali drugačno tovarno. Mi imamo še gospodarstvenike, ki še zmeraj računajo s tisto pametjo, ki jo je v inflaciji imel, čeprav je sedaj popolnoma spremenjena situacija. Kakor hitro smo šli na devalvacijo dinarja, smo zaključili eno obdobje v naši gospodarski politiki in smo ustvarili pogoje, da začnemo novo politiko. Seveda pa bo v tej novi politiki potrebno marsikaj spremeniti od prejšnjega gledanja. Najbrž bomo imeli objekte, ki se bodo intenzivno naprej gradi-

toliko podražitev aluminija, ali pa da bo Kidričevo imelo za toliko manjšo akumulacijo.

V taki situaciji, ko gre za stabilizacijo, je vsekakor potrebno v tem okviru iskati rešitve. Ravno tako je z vprašanjem osebnih dohodkov. Pri tem se strinjam, kar se osebnih dohodkov tiče, da bi mi morali voditi bolj selektivno politiko v tem smislu, da vidimo tiste delovne organizacije, ki izplačujejo osebne dohodke, pa ne ustvarijo akumulacije. Mi imamo dovolj takih organizacij. In nelikvidnost je marsikdaj pogojena s tem, da nekatere delovne organizacije niso sposobne živeti iz lastne akumulacije, ampak živijo na račun tistega, ki jim kreditira blago.

Tu bi morali pričeti z zaostrevanjem stvari v tem smislu, da bi zakonsko zaščitili upnika in ne obratno. Sedaj pa je v vsej tej proceduri, predno dolžnik pristane ali podpiše akceptni nalog itd., povsem obratno. Zaščititi moramo tistega, ki kreditira, potem se bodo začele stvari odvijati. Marsikatero podjet-

sprejele ustrezne zakone za uravnavanje osebnih dohodkov. Dokler republike ne sprejmejo tega zakona, seveda velja zvezni zakon in principi tega.

Toda pogledajte, jaz sem obiskal pred kratkim občino, v kateri so imeli tri podjetja, za katere so rekli, da se ne morejo tega držati, ampak jim je treba dovoliti izjeme. Danes hoče imeti Iskra izjemo, jutri boste to hoteli vi, pa tretji itd. Saj je res, mi gremo lahko po tej poti, samo potem je s stabilizacijo konec. Potem pa se vedno sprašujemo kdo je kriv takega gospodarjenja. Kriva je situacija sama, oziroma nizka produktivnost delovnih organizacij. Mi pa smo taki, po življenjskem standardu se merimo z zahodom, po produktivnosti pa se merimo z Balkanom. To pa seveda ne gre. Mi se moramo, če hočemo imeti tak standard kot ga imajo na zahodu, tudi po produktivnosti meriti z njim. Pa čeprav bi tudi danes ustvarili tako produktivnost, kakor jo imajo na zahodu, se ne bi še mogli primerjati z njihovim standardom. Kajti standard, ki so ga dosegli, je rezultat generacij in generacij, ki so ustvarjale tak standard, kakršnega danes imajo. Razen tega pa je marsikatera od teh dežel zaradi kolonialnega izkoriščanja prišla do takega standarda, ali je prišla tako kot Zahodna Nemčija glede na mednarodno situacijo po drugi svetovni vojni itd. Tako, da je to eno izmed vprašanj, ki je predvsem odraz nizke ekonomske razvosti Jugoslavije, kar pa se v posameznih republikah še bolj odraža. To se ne da čez noč premostiti. Še zanamci se bodo morali zelo, zelo prizadevati, čeprav moram reči, da smo mi marsikaj tudi že naredili. Če primerjamo naš standard z bližnjimi deželami, že ni več v takem razkoraku, kakor je bil še pred časom.

ANOMALIJE V OSEBNIH DOHODKIH HITREJE IN UCINKOVITO ODSTRANJEVATI

Da se povrnem k osebnim dohodkom, kar nedvomno najbolj ljudi razburja. Mislim, da moramo te anomalije, te nerazumljive razlike, ki nastajajo, ki niso rezultat merjenja po delu, začeti tudi z zakonskimi predpisi in z družbenimi dogovori, ki se morajo začeti in ki jih mora sindikat voditi, obravnavati oziroma vsaj v grobem obvladati. Govorili ste o zamrzneju osebnih dohodkov, oziroma o tem, da to velja tako za nizke, kot visoke osebne dohodke. To se da vse urediti z zakonom, če bomo zakon začeli čimprej izvajati, ker te stvari se hitro dajo urediti. Prepričan sem, da bodo tisti, ki imajo visoke osebne dohodke, imeli ogromno izgovorov, kako se jim dela krivica, kako je ta zakon tog, kako je

potrebno narediti izjemo itd. Tako kot sedaj to opravičuje ISKRA Kranj s kadrovske strukturo, kakor da bi ne vem naenkrat sprejeli sto ali več novih inženirjev. Radoveden sem, koliko jih je v enem mesecu sprejela celotna Iskra in kako se je zaradi tega pri 12.000 zaposlenih spremenila celotna struktura oziroma koliko je to res vplivalo na strukturo. Toda vsak tak argument je dober, da izsiljuješ, če hočeš nekaj spremeniti itd.

Ko govorimo o teh težavah, ki nastajajo, mislim, da bi morali komunisti več govoriti o vzrokih, ki pripeljejo v tako situacijo, v kateri smo in videti te zakonitosti, ki v teh ekonomskih gibanjih veljajo. Šele potem bomo lahko ljudem objektivno pojasnjevali. Vse to, kar ste vi pripovedovali, drži, če to obravnavamo iztrgano med vzroki in posledicami. Tudi jaz bi verjetno kritiziral, če bi se omejil na tako iztrgano problematiko. Toda komunisti smo vendarle zato tu, da stvari nekoliko globlje razumemo. Zdi se mi, da je ta pesimizem, ki je trenutno prisoten, predvsem posledica tega, da ljudje teh ekonomskih zakonitosti ne vidijo. Potem res mislijo, da ga mi kronamo na veliko, čeprav ne rečem, da se marsikaj tega tudi ne dogaja.

Mi imamo poleg nerazvitosti oprava tudi z določeno mentaliteto, ki ni taka, da bi človek hotel s poštenim delom zaslužiti, ampak hoče z lahkim delom, s špekulacijo, s trgovino čimveč zaslužiti. To smo malo povzeli od drugih. Pri nas tudi niso še dovolj utrjene delovne navade. Preje je nekdo prav rekel delu čast in oblast, toda najprej moramo spoštovanje do dela vzgojiti. Čeprav pri tem ne mislim konkretno na Jesenice, pa vendar je to še marsikje prisotno. Dokler ne bomo pričeli utrjevati delovnih navad in spoštovanja dela ter odnos do dela, se bomo še vedno in vedno vračali k tem vprašanjem. Zakoni in predpisi se ne morejo nikoli tako izoblikovati, da jih ne bi mogel nekdo izkoriščati.

V razgovoru je bilo tudi omenjeno, da bi bilo potrebno podjetje zaščititi pred fluktuacijo delavcev. Mislim, da je podjetje zaščiteno, res pa je tudi to, da je marsikdaj pošten delavec premalo zaščiteno. Hočem reči, zakon ne more nikoli vseh stvari, vseh situacij predvideti. Vedno je možnost, da enega udari, drugemu pa omogoči, da špekulira. Oprava imamo z mentaliteto nekaterih naših gospodarstvenikov, ki mislijo, da je glavno čimbolj izkoristiti situacijo na trgu. Jaz sem tudi mnenja, da se na trgu ne bomo šli moralizirati, toda res pa je tudi to, da kapitalistične vlade, kadar gredo v devalvacijo svoje valute, naredijo to drugače kakor pri nas. Kar pri nas delamo, je otročje. Zunaj ve za to samo nekaj članov vlade

Predsednik CK ZKS na dopoldanskem razgovoru v Železarni

ogromno, čeprav je bil družbeni potencial veliko manjši. Če smo hoteli tako gospodarsko rast doseči, potem smo morali to doseči s povečevanjem deficita v zunanjetrgovinski bilanci in z emisijo denarja.

To so bili načini, s katerimi smo mi ta gospodarski napredek dosegli. Seveda pa taka pot oziroma taka politika hitrega razvoja nujno zahteva, da vsakih štiri, pet let, kar kažejo sedanji ciklusi, pride do razvrednotenja dinarja. To je zakonitost, temu se ne da izogniti, če smo se odločili za tako politiko hitre gospodarske rasti. Mi smo bili vsi pristaši hitre gospodarske rasti. Poglejte samo vašo Železarno, koliko del ste realizirali, kakšne še imate, samo za izgradnjo nove hladne valjarne boste rabili od 40 do 50 milijard dinarjev. In upoštevati morate, koliko imamo mi takih podjetij v Jugoslaviji, ki imajo take ali podobne načrte in koliko je potrebno za vse to denarja. Mi smo takrat, ko gremo v nove investicije, da odpiramo nova delovna mesta, zelo na-

li, za nekatere objekte pa bomo podaljšali rok njihove izgradnje ali izgradnjo sploh preložili. S tem se morajo gospodarstveniki spoprijazniti, da bo sedaj manjša stopnja akumulacije v podjetju, kakor v času inflacije, kajti značilno za inflacijo je, da hitro raste kapital, ki pa ima seveda samo navidezno tako visoko vrednost. Realna vrednost je pa manjša in kakor veste, se je pri inflaciji pokazala za 20 % manjša. Mi bomo morali v teh naših investicijskih programih, predvsem pa v tej borbi, ki jo vodijo nekateri gospodarstveniki po delovnih organizacijah za enako stopnjo akumulacije, nekoliko zmanjšati stopnjo akumulacije. Tega pa nihče ni pripravljen, ampak vsakdo računa z dosedanjjo akumulacijo in osebnimi dohodki. In ker ne more drugače priti do tega nivoja, začne računati s poviševanjem cen. V Delu sem na primer bral, da se bo moral zaradi ene pare podražitve elektrike v Kidričevem za toliko in toliko podražiti aluminij. To pa lahko pomeni za

je bo zaškripalo, vendar bomo prišli na čisto. Če pa zaškriplje, pa naj se delovna organizacija samo sooči, kako bo iz te situacije izšla, ali z večjo produktivnostjo, ali s spremembo asortimenta, ali drugačnim prilagajanjem trgu. Če tega ne bo zmogla, naj odločijo banka in občina ter republika, v kateri je tako podjetje, ali ga bodo oni reševali, če imajo take račune, ali da se likvidira, če ni širšega interesa, da tako podjetje obstaja. Tu bomo morali zagristi v ta problem, da ne bomo dovoljevali, da en del delovnih kolektivov živi na račun drugih. Jaz bi v tem pogledu vodil selektivno politiko predvsem s tega vidika.

Poleg tega pa so tu vprašanja, zaradi katerih tudi vi upravičeno izražate kritiko. Gre za velike razlike v osebnih dohodkih. Meni samemu ni razumljivo, kako nastajajo take razlike in teh primerov ni malo. Zaradi tega je bil sprejet zvezni zakon o usmerjanju dohodkov, ki pa je imel predvsem namen zaostriti stvari, da bodo republike

in vedno pride nepričakovano čez noč. Pri nas pa o tem klepetamo na dolgo in široko in jasno je, da se zve tako doma kot zunaj in tu se najdejo špekulantje, ki so hitro izkoristili depozite in nastopile so tudi banke s svojimi špekulacijami, kot uvozniki in delovne organizacije, ki uvažajo. Potem pa govorimo, kako so banke, kljub težavam, v katerih smo, zagotovile delovnim organizacijam izplačila osebnih dohodkov, v resnici pa smo morali narediti takrat čez 100 milijard emisije, da smo bankam omogočili, da so izplačale osebne dohodke, ker so vtaknili vse v depozite. Ravno tako pa je bilo zunaj. Tisti, ki ima interes, tudi ni držal križem rok. Hočem poudariti, da pri vsej tej pameti menažerjev, ki mislijo, da vedo vse vednosti poslovnega sveta, je vedno njihova tendenca izkoristiti trg do maksimuma in kar je možno. Pri devalvaciji vedno vlada apelira na delodajalce in delojemalce in pravi: bodite samodisciplinirani, vodite računa o tem in tem. Kapitalist dobro ve, da nestabilno gospodarstvo poraja socialne probleme, nemire in dobro ve, da če bo do tega prišlo, da je ogrožen sistem in s tem njegova lastnina in eksistenca. Zaradi tega je on zainteresiran, da se stvari stabilizirajo in da drži sistem v rokah in dovoli vladi, da sprejme posebne ukrepe ter se sam poskuša samodisciplinirano obnašati.

STABILIZACIJA JE PREDPOGOJ TRDNOSTI SOCIALISTIČNEGA SAMOUPRAVLJANJA

Kaj pa pri nas! Po devalvaciji se nekatere delovne organizacije tako obnašajo, da se sprašujemo, ali je sploh v njihovem interesu, da stabiliziramo gospodarstvo, kar je predpogoj trdnosti socialističnega samoupravljanja, ali je njihov interes razbiti vse to. Jasno je, če te stvari ne bomo urejali tako kot je treba, potem vedno puščamo odprta vrata nekemu, ki bo interveniral in napravil red. To razpoloženje, o katerem vi govorite, da delavci hočejo imeti red, ali si lahko zamišljamo še boljše osnovo, da to ustvarimo, ali da ustvarjamo red z diktaturo, ki po zgodovini sodeč vedno tepe delavski razred. V sedanjem položaju, ko imajo ljudje občutek neke vrste neurejenosti, to ustvarja zelo ugodna tla za tako intervencijo. Mi moramo pri teh stvarih apelirati na patriotsko in socialistično zavest naših ljudi. To ni moraliziranje, to je potreba, da obdržimo sistem in izbojujemo borbo za stabilizacijo gospodarstva, ki je predpogoj temu sistemu.

Mi se srečujemo v razpravah okrog stabilizacije tudi z vprašanjem, ki ga postavljate vi. Jaz priznam, da je vaš kolektiv ogromno naredil pri odkrivanju teh notranjih rezerv, vendar pa se istočasno strinjam z vami, da se da še racionalnejše gospodariti.

Amerikanci, ki imajo zelo razvite svoje tovarne, pravijo, da nikdar ni stvar tako do kraja izpeljana, da se ne bi dale notranje rezerve še dobiti in to pri moderni organizaciji, kakršno imajo Amerikanci. Res pa je to, kar vi občutite, da se ni stvar spremenila v tistem smislu, kar je pravzaprav intencija stabilizacije. Da se ta smetana, ki jo je doslej v glavnem pobirala predelovalna industrija in veletrgovina, malo porazdeli. Vaša Železarna 65 % svojih proizvodov plasira v Sloveniji, zakaj ne bi vodstvo tovarne sklicalo glavne odjemalce iz veletrgovine in predelovalne industrije. Jasno bi morali postaviti, da je potrebno priti do sporazuma, da bodo oni imeli nekoliko manj akumulacije, Železarna pa mora imeti nekoliko več. To, kar vi pravite enake pogoje, je ravno to. Čeprav se že izboljšajo s tem principom, kar so me danes informirali, da se upošteva nova pariteta dinar — dolar in da se preide na zahodnonemške domicilne cene. To pomeni poviševanje cen vaših proizvodov za 15 do 20 %, s čemer bi nekako obdržali isto akumulacijo, kakor ste jo imeli lani, vsaj tako sem na dopoldanskem razgovoru razumel, za nekaj milijard po približnih izračunih, pa bi jo lahko celo izboljšali, seveda pod pogojem, da se druge cene ne bodo dvigale.

Še nekaj o cenah. Vi hočete povišanje cen, jaz priznam, da je to upravičeno, kar zahtevate, ker izhajate iz primerjave s svetovnimi cenami, oziroma zahodnonemškimi domicilnimi cenami. Upravičeni ste tudi glede na razlike, ki so nastale v akumulativnosti med predelovalno industrijo in železarstvom. Pri tem pa mislim, da to ne bo vplivalo na podražitev nadaljnje finalizacije, je iluzorno. Potem bomo znova spraševali, kdo je kriv, da povišuje cene. Vedno je tako, da se običajno nihče ne spomni, da je tudi on povišal cene svojih proizvodov, seveda z vsemi argumenti, z vsemi opravičili. Vsakdo, ki bo uporabljal podražene vaše proizvode, bo prišel z enakimi argumenti.

BORBA ZA STABILIZACIJO GOSPODARSTVA JE STALNO PRISOTNA

Pri tem je prisoten en problem, ki ni enostaven. Dosti se govori o tem, da je reforma propadla in da gremo v novo reformo. Take stvari je neumnost govoriti, koliko smo mi že reform imeli in koliko jih bomo še imeli. Vse države se borijo za gospodarsko rast, po možnosti optimalno, ker če ni gospodarske rasti, nastopi recesija, nastopijo socialni problemi, nemiri in drugo. Vsaka država se bori za optimalno gospodarsko rast in optimalno stabilizacijo. Poglejte, kaj delajo Angleži, Francozi, Italijani in drugi. Kakor hitro začutijo, da bi moralo priti do recesije, kar pomeni ustavljanje

investicij, ustavljanje gospodarske rasti pod tisto prečje, ki približno še lahko zaposli naravni prirast prebivalstva, takoj nastopijo z ukrepi. Ali najamejo kredite v inozemstvu, ali pa gredo v emisijo, da ja ne bi v rasti zaostali. Obratno, oni so takoj zaskrbljeni, čim inflacija naraste za 5 do 8 %. Takoj sledijo višje obresti na kredite itd. To je neprestana borba za stabilizacijo gospodarstva. Mi si pa tako predstavljamo, ko sprejmemo gospodarsko reformo, da moramo biti v štirih letih brez kakršnihkoli problemov. Tega nikjer na svetu ni več in tega že zelo, zelo dolgo tudi v kapitalizmu ni več. Če se spominjate samo pripovedovanja svojih staršev, ko so večkrat rekli, ta suknja je pa v mirnem obdobju veljala toliko in toliko. To mirno obdobje je pomenilo, da je bil goldinar v tistem času stabilen in da je bilo kasnejše obdobje že nestabilno. To pomeni, da je ves čas prisotna stalna borba za stabilizacijo gospodarstva. Najbrž je napaka v naši propagandi, ko ustvarjamo med ljudmi vtis, predstavo, da bo sedaj, ko bomo sprejeli določene ukrepe ali predpise, ali celo nekaj ljudi odstranili, stabilizirano gospodarstvo. Ne ustvarjamo pa mnenja, da je to neprestani proces, neprestana borba za normalno gospodarsko rast proti recesiji, na drugi strani pa proti inflaciji za stabilizacijo. V taki državi kot je naša, ki ima še velike ekonomske razlike itd., je to še bolj izpostavljeno neprestanim političnim pritiskom. To je tudi značilno za našo mentaliteto, kar nekdo ne more z delom doseči, hoče doseči s političnim kravalom, da mu ta družba popusti.

Mislím, da bi bila vaša velika vloga v tem, ker ste vi sami pri sebi začeli, ker se sami že leta in leta ukvarjate z odkrivanjem notranjih rezerv, z modernizacijo tovarne, z opuščanjem nekatere nerentabilne proizvodnje itd., da bi imeli malo večjo besedo v Sloveniji ali Jugoslaviji. Jasno bi morali povedati tistim, ki bi radi prišli s političnimi pritiski do boljšega položaja, tisto, kar jim gre. Saj imate svoje poslance, svoje predstavnike v zbornicah, v združenju jugoslovanskih železarn itd. Naj povedo odkrito: delajte, štedite, iščite notranje rezerve, prilagajajte se tržnim zahtevam, ne pa da izvajate stalne politične pritisk, zato da se stvari spremenijo in da ta družba mora podpirati nizko produktivnost.

VEČ POZORNOSTI DRUŽBENEMU STANDARDU

Mi velikokrat govorimo, kako je s standardom na zahodu, samo pozabljamo, koliko ur delajo, koliko prostih dni imajo itd. V programu Železarne je tudi večje zaposlovanje žensk in če bi izboljšali še nekoliko osebni dohodek, potem bi dvignili standard

(nadalj. na 10. in 11. str.)

Problematika razvoja sodobne vojne tehnike (1)

»UNICEVALNO JEDRSKO OROŽJE, OD KATEREGA SO NJEGOVI POBUDNIKI PRİČAKOVALI, DA JIH BO NAPRAVILO ZA GOSPODARJE LJUDSKE USODE NA SVETU, JE NAJPREJ UJELO NJIH SAME, POSTALO JE SREDSTVO, KI ŽE LASTNIM USTVARJALCEM GROZI Z UNICENJEM. SLEPA MOČ VOJNIH STROJEV, OBOROŽENIH S TEM OROŽJEM JE SKOČILA IZ OKVIROV KLASIČNE RAČUNICE, PO KATERI JE VOJNA NADALJEVANJE POLITIKE Z DRUGIMI SREDSTVI. PREDSTAVLJALI SO SI GA KOT OROŽJE ZMAGE, POSTALO PA JE LE OROŽJE UNICEVANJA IN SPLOŠNEGA PORAZA — OROŽJE VOJNE V KATERI NI ZMAGOVALCA...«

(TITO)

Do revolucionarnih sprememb je prišlo pri tako imenovani klasični vojni tehniki. Bojno vrednost teh sredstev so močno povečali z uvedbo jedrskega pogona podmornic in ladij, reakcijskih in turboreakcijskih motorjev za letala. Sodobne ladje in podmornice na jedrski pogon lahko plovejo zelo hitro (30 do 40 morskih milj na uro), razen tega pa opravijo zelo dolgo pot, ne da bi jim bilo treba dopolniti gorivo. Tako na primer letalonosilka z jedrskim pogonom moči 200.000 KS in 40 tonami jedrskega goriva lahko neprestano vozi 40 dni in noči ter v tem času opravi 28.000 milj dolgo pot — torej štirinajstkrat več kot enaka ladja z navadnim gorivom. Z reakcijskimi in turboreakcijskimi motorji so povečali hitrost letat od 1200 km na 2400 km na uro. Oklopna sredstva, ki so opremljena z infrardečimi napravami za nočne vožnje in v neustreznih vremenskih razmerah, so postala najmočnejše orožje za vojskovanje na kopnem. Zlasti to velja za atomsko vojno, ko čez kontaminirano ozemlje prideta lahko le tank in oklopni transporter.

Iz vsega tega sledi, da imajo sodobna bojna sredstva ogromno rušilno moč in lahko dosežejo vse cilje na kopnem, morju, v zraku in celo v vesolju.

Spričo teh lastnosti sodobne vojne tehnike nihče več ne misli na vprašanje, kako se vojskovati, temveč na to, če je s sodobnimi bojnimi sredstvi sploh še možno doseči kakšne miroljubne cilje.

Naša civilizacija je pomemben argument proti vojni kljub temu, da so sodobna bojna sredstva spričo svoje dovršenosti in rušilne moči neprestano nevarnost za mir. Torej sodobna vojna tehnika povečuje uničevalni značaj vojne in napočil bo čas, ko bo vojna prav zato postala nesmiselna.

Materialni stroški za sodobno vojno tehniko in oborožitev so tako breme, ki ga težko prenašajo nacionalna gospodarstva ne le nerazvite države, temveč celo nacionalna gospodarstva zelo razvitih držav — celo ZDA in ZSSR. Danes se dnevno po svetu porabi za oborožitev približno 390 milijonov dolarjev. Prišlo je tako daleč, da pride na vsakega prebivalca na svetu letno za oborožitev 60 dolarjev, a hkrati znaša nacionalni dohodek v najmanj šestnajstih državah manj kot 100 dolarjev na prebivalca.

Sodobna tehnika in znanost sta sicer rešili vprašanja vesoljskih poletov in našli način, kako je moč uničiti gospodarske in kulturne dobrine človeštva, toda hkrati s tem politika ni znala odstraniti vzrokov, zaradi katerih človeštvo živi v revščini, na milijone ljudi pa celo umira od lakote.

Razvoj vojne tehnike je izredno hiter. Za izpopolnjevanje puške je bilo potrebno 300 let, medtem ko so za proizvodnjo prve jedrske bombe porabili šest, prve termonuklearne bombe pa le sedem let. To kar je v vojni tehniki in oborožitvi danes že moderno, je jutri že sorazmerno zastarelo. Zato celo vodilne sile na svetu (ZDA in ZSSR) lahko opremijo z najsodobnejšo vojno opremo le omejeno število elitnih enot, ki v primeru morebitne vojne izvajajo najodgovornejše naloge. Če ta dejstva gledamo s stališča drugih držav (torej nerazvitih), potem lahko zaključimo, da so izdatki za oborožitev prehudi za katerokoli državo na svetu.

Kot je znano, je v preteklosti prihajalo do vojn zaradi ekonomskih ciljev: da si nalove sužnje, da osvoje nova zemljišča za fevdalce, da se polastijo novih ozemelj z bogatimi surovinami in ceneno delovno silo, da prevzamejo ekonomske pozicije iz rok vladajočega razreda itd. Vsaka vojna je bila torej »sredstvo« za dosego »ekonomskega cilja«.

Na predvečer fašističnega napada

Miha Klinar
Spomini iz NOB

6

»Karel Destovnik, rojen 19. 12. 1922...« je nekdo prebral ime.

»Ta je pa lepa!« je vzkliknil nekdo. »Celo mladoletne kličejo. Si se mar tudi ti že sprl z oblastjo?«

»No, da« je rekel in v skopih stavkih razgrnil pred njimi delček svojega dijaškega življenja. Spomladi 1940, ko je hodil v šesto gimnazijo v Celju, so ga obdoličili sodelovanja pri širjenju komunističnih idej na podlagi ilegalne literature, ki so jo našli pri njem in ga po nekem členu zakona o srednjih šolah izključili za vedno iz celjske

gimnazije. Konec maja so ga sprejeli na mariborski gimnaziji, kjer je dokončal šesti razred, zadnje šolsko leto pa je hotel iti v Ljubljano, a mu je to namero preprečila banska uprava. Zato je začel tudi sedmi razred v Mariboru, a so ga prav te dni, tik pred koncem prvega polletja poklicali na »orožne vaje«.

Tako je bilo srečanje jese- niških in javorniških delav- cev s pesnikom Karlom De- stovnikom-Kajuhom. Niso ve- deli, da je pesnik. V medvoj- nih letih pa se je njegova pe- sem vtisnila v srce vsakega slovenskega človeka.

Taborišče ob Moravi

»Veš, draga, težko nam je tukaj živeti. Tu smo med samo gorovje zajeti in stražniki čuvajo nas z bajoneti.«

K. Destovnik — Kajuh: Odlomek iz pesmi del letu, ki jo je Kajuh napisal v Medjуреce.

Kakor povsod na poti so jih spremljale simpatije do- mačinov tudi v Ivanjici in na poslednjem koščku poti do taborišča ob Moravi. Doma- čini so poskrbeli, da so prtljago »vpoklicnikov« pripelja- li do Medjуреce za volovsko vprego. Dne 28. januarja 1941 se je namreč nehal konec nji- hove »svobodne« poti. Prišli so pod orožniško komando.

»Bil je deževen dan,« se spominja Franc Sirc, ki je kot invalid spremljal »volov- sko karavano« (drugi so šli peš čez hrib po bližnjici). »V Ivanjici smo naložili našo prtljago na vozove, s kateri- mi sem se potem odpeljal tu-

di jaz. Pa mi je bilo skoro žal in bi bilo bolje, da bi odšel z drugimi čez hrib. Naši vozovi so namreč večkrat ob- tičali v blatu in pot, ki je vodila ob vznožju hriba, ki je ločil Ivanjico od Medjуреce, je bila zaradi globokega blata naporna. Moji tovariši so bili že zdavnaj pred menoj na mestu in bili že preoblečeni, ko sem prispel jaz s prtljago za njimi v taborišče ob Mo- ravi.

Vlažne barake v blatu ga niso nič kaj prijazno pozdra- vile.

»Tu smo torej,« si je rekel in opazoval blatno pokrajino in obraze starih orožniških

oficirjev in drugih žandarjev, ki so stražili »vpoklicnike« z zasajenimi bajoneti na pu- škah.

Tudi Lovro Albreht je bil »čuvar« prtljage in o tej poti pripoveduje naslednje:

»S tovarišem Francem Ze- vnikom sva bila s še nekateri- mi določena za čuvarja prtlja- ge. Pot, če lahko blato, skozi katero je krmalil voz, tako imenujem, je bila naporna. Kolesa so se vgrezala v ilov- nato blatno zemljo. Voz je večkrat obtičal v njej, žival sama pa ga ni mogla izpeljati in smo ji morali pomagati tu- di mi. Tisti tovariši, ki so šli iz Ivanjice čez hrib, so prišli v Medjуреce v dveh urah. Lahko so bili srečni, da so šli peš in da jih ni doletela dolž- nost čuvarjev prtljage. Ob na- porih so plahnele misli na zadnje tri dni, ko smo se v Ivanjici imeli prav prijetno in ki smo jih preživeli v druž- bi s prijaznimi domačini. Ko se je voz, ki sva ga spremlja- la Zevnik in jaz, primajal do barak ob Moravi, je minilo pet ur in preoblečeni tovariši so naju že nestrno čakali. Mračilo se je že, ko sva pri- šla. Plačali smo vozniku in se napotili v barake, ki so jih postavili nalašč za nas in ki bi prej ko ne postale koncen- tracijsko taborišče, organizi- rano po vzoru nemških tabo- rišč, da tega ni preprečil čas.«

Tine Noč pripoveduje o svo- jih spominih o prihodu na »orožne vaje«:

»Ko smo prišli na cilj, so nas prevzeli žandarji in nas odpeljali v Medjуреce. Raz-

mestili so nas po barakah. Preoblekli so nas v stare vo- jaške obleke, namesto pušk pa so nam dali lopate. Že pri preoblačenju smo izrabili pri- ložnost, da smo se nekoliko pobliže seznanili z Bosanci in Makedonci. Med interniranci nas je bilo trideset članov KPJ in zato smo težili, da najdemo stik z drugimi ko- munisti, za kar je poskrbelo vodstvo, ki smo ga izvolili že med potjo.«

O tem vodstvu poroča tudi Kajuh v nekem pismu, ki ga je napisal svojemu dekletu še pred prihodom v Medjуреce: »Slovinci in Bosanci gremo v Ivanjico, kjer bomo gradili železnico iz Ivanjice v Belopo- lje. Tu nam bodo komandira- li aktivni orožniški častniki, tako da smo pod orožniškim nadzorstvom. Vseh nas je približno tri sto in sicer, de- lavci, kmetje, intelektualci... Jaz sem najmlajši med vsemi. Naš odbor, sestavljen iz dese- tih ljudi, se bo boril pred- vsem za to, da se postopa z nami kot z vojaki. Boril se bo, da bo omilil trpljenje, ki ga bomo deležni v tem kon- centracijskem taborišču. Mi vsi smo solidarni.«

Po prihodu v taborišče so jih porazdelili po četah. O

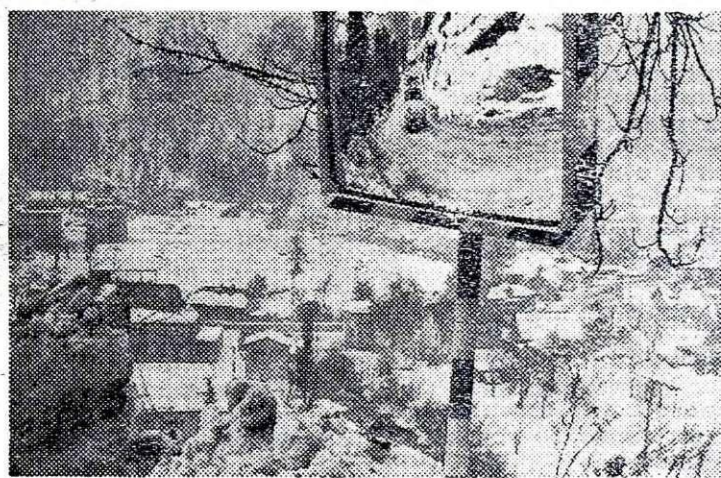
tem pripoveduje Lovro Albreht:

»Komaj smo odložili prtlja- go in se malo razgledali po taborišču, že je bil zbor. Po- strojili so nas in ko so nas prešteli, so nas klicali po- imensko in nas razdelili v če- te. Jaz sem bil dodeljen v prvo četo. Od Jeseničanov in Javorničanov so, kakor se spominjam, bili v tej četi še Tine Vister, dr. Ivo Štempi- har in Jože Finžgar. Po na- rodnosti pa je bilo v naši ka- kor drugih četah največ Ma- kedoncev. Večinoma so bili to sami izobraženci — advokati, zdravniki, profesorji in drugi. V tej četi je bil tudi kasnejši partizanski pesnik Kajuh. Bi- lo pa je tudi nekaj Bosan- cev.«

Zasluga partijske organiza- cije, ki je začela takoj delova- ti, je bila, da je med interni- ranci zavladovalo tovariško življenje. Organizirali so ko- lektiv, ki so se mu podredili domala vsi. Med pripadniki različnih narodnosti so se raz- vili pravi bratski odnosi. »Z vsemi, ne glede na narodno pripadnost,« pripoveduje Lov- ro Albreht, »smo se dobro ra- zumeli in se medsebojno spo- štovali. V začetku nam je si- cer delal težave makedonski jezik, ki smo ga slabo razu-

meli, si privajali donci in razumi.

»Partijski prevzeli v internac spomni prvih del celico, lili učija bil poar in praje Tabore revolue. nje, komuni, rancevpr bili pri i ketovi: doma, c Prav ko bomopo življenj janjprprosvah batnišč ska kfer je praa nem ti je nu našemh lahko os najprpi da se z narko internac se naziv klicala smo vo je zaga vseh tri se slea lu inpr dela, so Dosegi dar nam Slehmec nami so Zandan niso gl podvra zato jna tekalo n smo i poročo turno vanje z Imelino ki ga v

Tako je spretno fotografovo oko zabeležilo dvojno sliko na cesti v Planino

8

Kamenčki
iz
mozaika

Lučka Rozman

Z
D
A

Avtomobili so razme- roma cenejši. Na sploh ve- lja, da imajo proizvođači indu- strije z masovno proizvodnjo in malo vložnega dela zelo nizke cene; proizvođači, ki za- htevajo veliko storitev, pa so precej dražji. Zadržimo se malo dlje pri dveh večjih in- dustrijah ZDA: avtomobilski in železarski.

Središče proizvodnje avto- mobilov je v Detroitu. Na ameriškem trgu vladajo tri velike družbe: General Mo- tors, Ford in Chrysler. Ameri- can Motors kot četrta druž- ba se jim skuša pridružiti. V letu 1970 so izdelali v ZDA 6,5 milijonov avtomobilov, kar je bilo 20 % manj kot v letu 1969 (8,2 mil.). Lansko leto je bilo eno najslabših, predvsem zaradi stavke v GM, kjer so izdelali samo 3 mili- jone avtomobilov. Primerjaj- mo to število s številom av- tomobilov v letu 1969: 4,4 mi- lijone. Zato pa letos planira- jo že za prvo četrtletje

1,650.000 avtomobilov, kar bo skupno z ostalimi družbami dalo 2,6 milijona avtomobilov v tem času.

Navedimo podatke o pro- izvodnji avtomobilov v tiso- čih:

družba	1969	1970
GM	4.420	2.981
FORD	2.163	2.017
Chrysler	1.393	1.273
SM	244	267

Več kot polovico proizvod- nje ima v rokah GM. Verjet- no bi jo imel še precej več, če se ne bi zaradi antitru- stovske zakonodaje bal, da mu bodo pri prekoračitvi 60 % tržišča odvzeli kakšno integrirano podjetje. Njegovi modeli: Chevrolet, Chevelle, Nova, Pontiac, Oldsmobile, Buick, Cadillac in drugi pre- vladujejo na trgu. Forda za- stopajo predvsem modeli: Ford, Torino, Pinto, Mustang; Chryslerja pa Valiant, Chry- sler, Polaro in drugi.

Tudi uvoz ni majhen. 1,250.000 avtomobilov je bilo uvoženih v letu 1970, od tega največ — polovica — Volks- wagnov, sledijo Japonci s To- yoto in Datsunom. Pri pro- izvodnji tovornjakov je vrst- ni red tovarni isti (večji delež ima le Ford). Okrog 800.000 tovornjakov dela GM, 700.000 Ford in 145.000 Chrysler. Bor- ba celotnega gospodarstva proti onesnaženju narave po- stavlja pred avtomobilsko in- dustrijo velike zahteve. 60 % onesnaženja zraka povzročajo izpušni plini avtomobilov. V letu 1975. sme biti onesnaže- nje le še 10 % današnjega. Kako to doseči brez poveča- nja stroškov je eno od bi- stvenih vprašanj, ki jih re- šujejo avtomobilске družbe. Razen tega morajo že v pri- hodnjem letu montirati v vse avtomobile zračne balone, ki se v primeru nesreče napih- nejo, odbijači morajo vzdrža- ti precejšnje pritisk ipd.

Želez- kuje to 31. ju sindika zahtepo profiiz šanjen reakci pravitat stva, tk se jino kljubji v prvot upravlki žave fl slabša pogod cenahat višanij stavkiz zrakun predsš va na re večinasenjo. GM, la, mje no je 1. avpa dodat

neli, smo se mu kmalu privadili, kakor so se Makedonci privadili našemu in nas azume.

»Partijska organizacija je prevzela vodilno vlogo med interniranci,« pravi v svojih pomnjenjih Tine Noč. »Že v prvih tednih smo organizirali elico, sekretarja pa izvolili učitelj Badenovića, ki je bil porokodnosti Makedonca in prejšnjemu komunist. Prav laboratorij naj bi postalo šola evolucije. Kolektivno življenje, smo ga predlagali komunisti, je večina internirancev sprejela. Le redki so bili pri niso oddajali papežev, so jih dobivali od loma, denarja v kolektiv. Prav to smo sklenili, da bomo popestrili družabno življenje v taborišču s prireditvami, predavanji, kulturno-športnimi in ideološko-debatnimi večerji. Peta partijska konferenca, katere snov je pravkar izšla v ilegalnem partijskem tisku, nam je nudila dovolj smernic pri našem delu. Da pa bi vse to lahko dosegli, smo morali najprej prodreti z zahtevo, da se v taborišču ravna z nami kot z vojniki in ne z interniranci. Sklicevali smo se na živ, s katerim so nas klicali »orožne vaje«. Da smo svojo zahtevo prodrali, je zasluga enotnega nastopa vseh internirancev. Uprli smo se slehernemu prisilnemu delu in pravljali samo tista dela, ki bila v našo korist. Dosegamo, da noben žandar nimel v naše barake. Sleherni poizkus nasilja nad nami so že zatrli v kali. Žandar nas na noben način niso smeli ukloniti in nas podvržati svoji volji. Prav zato je naše delo lahko potekalo nemoteno. Partijci smo sredno sestajali in poročali svojem delu. Kulturno in politično izobraževanje je zajelo vse taborišče. Imeli so svoj pevski zbor, ki ga vodil inž. Gerl, ki je

bil pred tem že šest let na robiji v Mitrovici. Svoj delež k splošnemu in političnemu izobraževanju pa so prispevali tudi drugi, med njimi pisatelj Miško Kranjec, dr. Jože Potrč in nekdanji odvetnik na Jesenicah dr. Štempihar.«

Partijska organizacija pa se ni omejevala samo na delovanje v taborišču. Poskrbelo je, da so interniranci navezali stike z domačini, čeprav so se prve dni žandarji protivili in hoteli vpeljati pravo jetniško disciplino a se jim ni posrečilo. Prve dni so hoteli z interniranci uganjati »eksecir«, a so s tem kmalu prenehali. Interniranci v peti četi, v kateri so bili poleg Franca Sirca z Jesenic in Javornika še Franc Guzelj, Ludvik Benedičič, Janez Tavčar, Viktor Kejžar (sami kasnejši prvoborci, ki so vsi padli v NOB), Franc Egert in Jože Stražišar, so zabavali na tem eksercirju Sirc in še nekateri nekdanji avstrijski vojaki, ki niso hoteli razumeti srbske vojaške komande. Franc Sirc takole pripoveduje o tej svoji anekdoti:

»Na eksercirju smo se žandarjev pošteno privoščili. Na noben način nas niso mogli pripraviti do tega, da bi se obračali na komando, kakor so zahtevala vojaška pravila. Delali smo se, kakor da njihove komande ne razumemo, dokler to ni razjezilo nekega žandarskega oficirja, da je moral dati duška svoji jezi. — Kje, za vraga, ste služili vojsko? — je zakričal.

— Pod cesarjem ranjke Avstrije, če dovolijo, gospod komandir, — sem odgovoril.

Moj odgovor kakor da ga je zmedel. Nekaj je začel besedičiti po srbsko, a ga nisem poslušal niti nisem priča razumel njegovega zmerjanja. Svitalo pa se mi je, da nas zmerja s tepci, ki ničesar ne razumemo in ne znamo.

Začeti bi moral spet na početku, na drobno, pri Merkovcu, ko mu je prišel povedat, da se klati po vasi ovaduh. Ali še prej, pri tistih dveh kurirjih, ki sta mu dala pošto — kdo sta bila, od kod jima pošta? Zaradi te pošte je poslal soseda v dolino... Ne, niti to ne bi bilo dovolj. Začeti bi moral s tem, da že teden dni ni bilo zveze in kako je čakal kurirjev. Kako so prihajali Nemci in kako je pokalo okoli. A tudi to bi bilo mlatenje prazne slame. Vleklo bi se lahko vse dni, pa si ne bi mogel razložiti, se oprati sam pred sabo, tako se je zapletlo z njim. Moral bi začeti še dlje. Kje? Pri sebi? Pri vojni? Čas teče, kmalu pridejo ponj...

...Vstopila je Malka, v svežem predpasniku, z veliko belo skodelo v levici, iz nje se je dvigala para, po mleku je zadišalo, in s krajcem kruha v desnici. Obrnila se je k partizanu, s celim životom, celo smehljal je spravila v kotička ust, sicer ne tak kot drugikrati, širok, čez cel obraz, smehljal je bil pa le.

Fant je sedel in srebnil. Nekaj je premišljeval, se ustavil z očmi na Malki, spet srebnil in se zamislil.

— Moj tovariš je bil, — se je vrnil k začetemu pogovoru. — Nujno pošto sva nosila, pa sva naletela na strganca... Pošto za Sergeja in za odred. Ob štirih bi moral v zaščito bolnici, ki se umika... Tudi doktor Črt in Hanika...

Kmet se je prijel za čelo, zavrtelo se mu je, tako nenadoma se mu je razpletlo.

— Zdaj Nemci vedo za premik bolnice... in za odred, vse lahko zajamejo! — je bruhal.

Kurir ni razumel, začuden je gledal kmeta.

— Kaj ne razumeš? Oni, tvoj tovariš, je izgubil med begom torbo, Nemci so jo dobili, strganca sta jo prinesla meni, jaz sem jo pa spravil čez Savo... Zdaj se odred gotovo že pripravlja za premik proti Savi...

CVETKO ZAGORSKI

7

V PRECEPU

— Hudiča, — je zinil kurir, nič drugega, in vstal.

— Zdaj se pa mudi!

Potem je pogledal na uro.

Polnoč je že mimo.

— Nekaj mi je prišlo na misel, — je rekel kmet negotovo, ko da še ni čisto gotov. Kurir se je vprašujoče zazrl vanj.

— Meni bodo Nemci verjeli... je začel kmet. Malka se je izgubila iz sobe, kmet in kurir pa sta se zapletla v prerekanje. Kurir je hotel čez Savo, da še pravi čas ustavi odredov premik, kmet pa ni verjel, da bi se mu posrečilo preplavati reko, zdaj ko je ofenziva. Ujemo naj ga, ubijejo in vse bo izgubljeno. Potem sta preudarjala, zelo dolgo, se je zdelo Malki, ki je čakala v kuhinji, v temi, in kdaj pa kdaj odprla okno pa prisluhnila v noč.

Nazadnje je le prišel oče v kuhinjo, s počasnim, utišanim korakom, ko da bi se bal koga zbuditi.

— V hišo pridi, — ji je rekel.

Prav tako je vstopil v spalnico, k ženini postelji. Ni mu je bilo treba klicati, bedela je.

— Lona, — je rekel mehko. Koj je vedela, da ni prišel za karsibodi. Dvignila se je na komolec. — Lona, — je ponovil. — Veš, kaj se je zgodilo nocoj v naši hiši. Tisti je bil kurir, z nujno pošto... Za bolnico gre, na poti tu čez je, ob štirih bi morala čez Savo...

Ne da bi čakala do konca, je vstala. Tiho se je napravljal, da ne bi zdramila otroka ob sebi.

Hotela je v hišo, pa jo je zadržal.

— Lona, — je spet rekel, še obzirneje. Začuden se je ozrla vanj. — Veš, Lona, mogoče se dolgo ne bova videla... Mogoče sploh ne več. Nihče mi ni ukazal. Izток mi je branil, ampak jaz sem se odločil. Gre za ranjence, okoli petdeset jih je, in tudi naša Hanika je vmes... pa tudi zame gre, za ime naše hiše. Saj bi se mi tudi drugekrat lahko kaj hudega zgodilo, sama veš, stokrat sem nosil glavo v torbi in samo posebna sreča bi bila, če bi jo srečno prinesel v svobodo...

Stala je pred njim, v mraku, vdana in tiha kot pred dvajsetimi leti, ko je bila prišla v hišo. Kmeta, ki se je bil odločil, da bo možat, je obšlo nena-

dno, sveže občutje: kot pred dvajsetimi leti, kot da se bo vse spet vrnilo, mladost in tista ponlad in Lona osemnajstih let, drobnih sivih oči, migetajočih v porednosti in zastrti v ljubezni.

Sklonil se je nad njo, vzel njeno glavo v dlani. Oči so ga zapekle. O čem naj prepričuje ženo, s katero je živel dvajset let? Poznala ga je in on njo. Tudi če bi brez besede odšel, bi vedela, da je storil, kakor je moral. Ne, ker bi mu kdo ukazal, marveč ker je vse, kar počenja, on sam.

Glava je omahnila ko ovenel cvet, kolena so kleknila, toliko da jo je obdržal. Naslonila se je nanj, z glavo na prsih, in obvisela v njegovih rokah.

— Kaj ni moč druga če? je vprašala.

— Tako ne bi mogel živeti.

— Saj ni bilo namenoma. Razumeli bi.

— Bi. Samo jaz si ne bi odpustil...

6.

Zbrali smo se v hiši, oprtani s culami. Ko da bi nas Nemci selili. Lona s sinkom v naročju. Pokojno je spal, čez leta šele bo zvedel.

Govoril sem samo še jaz, razporejal, svaril. Posamične besede, hote bolj hladne, kot bi imele biti. A ker sem počel, je bilo vse bolj pri vrhu. Delala je samo pamet. V prsih, v duši, pa je orala taka bolečina... z železnimi zobmi je orala po srcu in ga trgala.

Vsemu sem že dal slovo. Materi, pregrnjeni z belo rjuho, stenam, ki sem jih bil bil pozidal za rodove. Svojim si nisem upal pogledati v oči. Kadar so se srečale, so bile moje tuje, hladne, ko zaklenjene s tremi kjučavnicami, da se skozi ne bi videlo v dušo. Se ne bodo z očitkom spomnili name? Vse nas je pogubil, naš oče, dom, družino... Za kaj, za koga?

Že je bilo vse končano, že sem hotel prijeti za kljuko, da bi odšel, ko se oglasi zunaj trkanje. Tiho smo se umaknili iz veže v hišo.

— Kdo je? — sem vprašal nejevoljno.

— Partizani, — je bil odgovor znanega glasu, bil je tisti ponarejeni partizan, ki mi je bil izročil pošto

— Kaj pa je spet? sem rekel, da bi ujel kaj časa

— Obležem se.

Švignil sem v hišo in pošepnil kurirju. Skoraj brez besed sva skovala načrt. Odklenil sem jima in ju pustil v vežo, v temo. Za njima sem spet za klenil in se motal proti izbi.

— Vsaj posvetil bi! — je bil dolgin osoren. — Kaj pa pošti, si oddal? — je vprašal bolj prijazno.

— Na pošto! — je zaklical partizan od kuhinje njegove oči so bile vajene teme, jaz pa že tudi na pragu v izbo, tako da je imel oba na muhi.

Pobliskalo se je po veži sem, cel rafal plamenč kov, pokov, ko z ognjenim bičem. Obračun je bil kratek, mudilo se je.

Posvetil je z baterijo po strgancih, ki sta drug čez drugega obležala ob vežnih vratih. Snop žarkov je šel kot dlan čez pobledele obraze, čez odprte oči in usta navzdol po zelenih italijanskih plaščih.

— Tobra! — je zaklical Izток in izpulil izpod mirt veča usnjeno kurirsko torbo.

A časa ni bilo za ničesar drugega več. Medtem ko je partizan svetil, sta Malka in Lona prestopili mrliča in pohiteli smo iz hiše, čez dvorišče, po jaraku navzdol.

Spotoma sem dvignil Merkovca, ni ga bilo treba buditi.

— K ranjencem boš šel, — sem mu rekel. — Izток ve, kje čakajo na prehod. Odreda ni treba čakati, koj naj se premaknejo. Prehod ne bo tam, kjer je domenjeno, s čolnom onkraj trga, ampak na tej strani trga, z brodom. Brodar naj repelje, pa hitro vse naenkrat.

Poslej je šlo vse po mojem načrtu. Verjeli so mi, ko sem prišel v kasarno, da se je v moji hiši nastala bolnišnica, z zdravnikom, zdravnico in bolničarkami in da so samo enega stražarja postavili pred hišo. Seveda — braver Mensch! Plačal sem vam, vrlega moža, in oni bodo izplačali mene... Posve-tovali so se po nemško, nekaj potelefonirali, nisem razumel kaj, a kmalu sem spoznal, da so načrt spre-menili: bolnišnico lahko drži obkoljeno žandarska patrula, dokler ne obračuna vojska z odredom ob Savi, potem pa navali na bolnišnico... Hitro so bili nared, kajpak so vzeli mene s seboj in moral sem jih voditi proti lastnemu domu. Preden smo stopili na most, sem pobutal po krčmarjevih vratih in ukazal za Nemce žganja. Hitro je bila tu steklenica, izpraznila so jo stoji na cesti, tačas sem pa jaz Valpe-tiču na kratko povedal, kako je z rečjo in mu zabičal, naj še to uro obvesti odred, naj pohiti k bro-du.

Železka industrija priča-proizvajalec jekla, U. S. Steel kuje dos velike težave. 31. jul poteče pogodba s sindiki ki so že naznanili zahtevo po višjih plačah, a profit že lani upadel. Povšanje povzroča veržno reakcij kupci morajo pri-praviteloge in vezati sred-stva, tako proizvajalci, ki se jim zmanjšal dobiček kljub temu povpraševanju v prvih dveh letih. Državna uprava ima že sedaj težave z inflacijo, pričakuje poslabšanje najprej ob poteku pogodbe o nespremenjenih cenah, nato pa še zaradi po-višanih plač. Dolgotrajna stavka pogajanja vise v zraku. Matrajo, da edino predsek Nixon lahko vpli-va na to preprečitev, a se večina cenno pripravlja na-njo.

GM, večji potrošnik jek-la, misli nabaviti vse potreb-no jeklo za leto 1971 že do 1. avgusta. V ta namen gradi dodatna skladišča. Največji

Kadar pretirano poudarja-mo prisrčnost, ki jo kažejo prijatelji za nas, storimo to po navadi manj iz hvaležno-sti in bolj iz želje, da bi opo-zorili na lastne zasluge.

La Rochefoucauld

Razgovor predsednika CK ZKS s komunisti Železarne

(Nadalj. s 7. str.)
družine in s tem zavrli zaposlovanje zunaj, kajti določena prednost je tudi ta, da ljudje ostanejo doma in skupaj. V tej smeri bi se morali prizadevati. Večkrat, ko primerjamo dohodek zunaj, pozabljam, koliko več ur mora človek za ta dohodek delati, koliko dni v letu je manj prost itd., ne pa računati samo dohodek brez te primerjave. Mi pa se kljub temu moramo prizadevati, da se te razlike zmanjšujejo.

Vi ste preje omenjali, da nastajajo socialne razlike. Mi bomo morali na to odgovoriti in to ne samo s tem, da jih priznamo in navedemo vzroke, ampak se bomo morali boriti za take rešitve, ki bodo ublažile te razlike. Mi smo šli s forsiranjem življenjskega standarda zelo daleč, kar smo sicer morali, če smo hoteli ustvarjati večjo produktivnost, boljše rezultate gospodarjenja, zmanjševanje odhoda, posebno višje strokovnih in kvalificiranih ljudi v inozemstvo. Mislim pa, da smo zanemarili področje družbenega standarda, tu mislim na zavode, ki omogočajo celodnevno bivanje otrok v šoli. Da pridemo enkrat do tega, da bi imeli toliko šolskega prostora, da omogočimo, da pride otrok zjutraj ob osmih v šolo, v večernih urah pa se vrača domov; s tem bi dosegli večji odstotek otrok, ki izdelava razred oziroma manjši osip, drugače bi vzgojno vplivali nanje, ne bi bili prepuščeni vplivu ulice, hrano bi imeli v šoli, skrb za telesni razvoj itd. S tem bi tistim družinam, ki imajo nizke dohodke in večje število otrok, marsikakšen problem rešili. Lahko bi vodili določeno politiko pri plačevanju prehrane in s tem ublažili razne socialne razlike. K tem zavodom s celodnevnim bivanjem pa bi lahko naslonili celoten sistem predšolske vzgoje in varstvo, ker bi bilo to cenejše.

Drugo vprašanje pa so upokojenci. Te socialne razlike namreč najbolj občutijo večje družine z manjšimi dohodki in upokojenci. Če bi mi šli v izgradnjo ustreznih domov ali vrtnih hišic, kjer bi ti ljudje stanovali, se hranili, imeli medicinsko oskrbo in drugo, bi s tem ogromno naredili. Prepričan sem, če bi se v takem centru kot so Jesenice ali še Radovljica zraven, zmenili, da greste v gibanju osebnega dohodka nekoliko počasneje in da se več vložijo v ta družbeni standard, da bi delavci na to pristali. Ta njegova odpoved bi se odrazila v komunalnem standardu in bi od tam dobival svoj delež v neki obliki nazaj. Ko govorimo o vprašanjih socialnih razlik, bomo morali razmišljati, kako te stvari blažiti. S tem nočem reči, da ni potrebno te nenormalne osebne dohodke zavirati, to se da vse s tem zakonom, ki je bil v republiški skupščini sprejet. Te stvari je potrebno hitro

urejati in hitro priti do družbenih dogovorov, pri tem boste lahko tudi sami stvar pospešili. Tu imamo res nemogočo situacijo.

Naslednje vprašanje je davčna politika. Mi se vrtimo okoli te politike, ali bo to spadalo pod občino ali pod regije ali pod republiko. V resnici pa to ni čisto nič pomembno za demokracijo, če so te stvari centralizirane, mislim da je najslabše tako kot je sedaj. Sem zato, da razvijamo privatno iniciativo in osebno delo itd., toda uvesti moramo določen sistem kontrole, koliko kdo zasluži. Šele potem bomo videli, koliko je upravičeno zaslužiti in koliko mora plačati davka. Sedaj v glavnem pobiramo davke od naših osebnih dohodkov, ker je to najlažje ugotoviti, za te stvari pa se nihče ne briga. Tu moramo stvari zaostri, ker to področje povzroča velikokrat politične probleme, ker ljudje s prstom kažejo in očitajo »takšen je pa socializem«, da nam tu le raste nova buržoazija, nam pravijo. Čeprav sem velik pobornik demokracije in samoupravljanja, pa vendar menim, da bi to področje morala država krepko držati v rokah. Te stvari bi centraliziral v republiko in jih dal v pristojnost sekretariatu za notranje zadeve, kajti ta davčna služba mora imeti kontrolne organe, ki preverjajo, kdo je pošteno prijavil in kdo je utajil, saj imajo take organe po vsem svetu. Tu mora biti red in ljudje nam večkrat očitajo »tako je vaše samoupravljanje«, čeprav je kriva država, ki svoje funkcije ne opravlja.

S PREDLAGANIM POLITIČNIM SISTEMOM BOMO SAMO UTRDILI JUGOSLAVIJO

Se nekaj o vprašanju političnega sistema. Vedeti morate, da pri teh stvareh, ki jih v političnem sistemu pripravljam, ne gre za to, da demantiramo Jugoslavijo in da bi to Jugoslavijo oslabil. Nasprotno, v to gremo zato, da bo ta Jugoslavija še trdnjša. Zakaj? Razložil vam bom na tem primeru in dokazal. Dve podjetji se fuzionirata in drugo podjetje, ki je prišlo k prvemu, nima nobenih pravic, isti žiro račun je, nima nobenega pregleda nad presežnim delom, ki ga ustvarja, niti ne vpliva na pogoje, niti na rezultate svojega poslovanja. Kaj je potem tendenca pri takem kolektivu? Dokler je tak kolektiv odvisen od prvega kolektiva, potem je še miren, ko pa začne ustvarjati sredstva, takoj začne postavljati vprašanje, kam ta sredstva gredo. Vi imate problem z železničarji, ki jih je okrog 600 in nimajo nobene pristojnosti nad tem, kar oni ustvarjajo, ker je vse centralizirano v Ljubljani. Seveda pa ostajajo na jeseniški občini vprašanja stanovanj in drugo in

seveda, ker je železnica oproščena prispevka iz osebnega dohodka, občina še tega ne dobiva. In kaj je normalno pri takem stanju, pojav notranjega napora, da se ponovno razcepi na ta način združeno podjetje. V tej naši Jugoslaviji pa je ravno tako. Dokler je bila potrebna centralizacija, ker smo morali koncentrirati vsa sredstva, da smo lahko vse to zgradili, je še nekako šlo. Čim smo pa bolj upoštevali zakonitosti tržnega gospodarstva in začeli uveljavljati samoupravljanje, je človek vedno bolj gledal, kam gre ta denar. To pomeni, da npr. mi Slovenci nismo odločali o tem, koliko smo ustvarili in kako bomo s tem presežnim delom naredili. Sedaj pa hočemo to narediti, da bo Slovenija vedela, koliko ustvari in koliko mora dati za zvezne potrebe, kar je normalno, ker bo treba plačevati vojsko, zvezno administracijo, fond za nerazvite itd. Pot je v tem, da bomo plačevali tiste naloge, ki jih bo republika prepustila federaciji. Ko smo šli v narodno-osvobodilno borbo, smo rekli, da se združujemo v Jugoslavijo kot Slovenci in prenašamo na to Jugoslavijo del svojih pravic. Mi moramo izhajati pri sedanjem konceptu iz tega, da iz lastne suverenosti, iz naše državnosti prenašamo nekatere stvari na federacijo kot potrebo skupnega življenja z ostalimi republikami. Koliko bo to veljalo, toliko bomo mi tudi prispevali. To so čisti računi, čisti računi pa pravijo, so najboljši prijatelji. Zaradi tega je tudi vsa ta akcija, ne zato, da bi te gospodarske težave skrili, temveč ravno stopnja gospodarskega razvoja zahteva rešitev tega vprašanja.

Se o tem, kar ste načeli v razgovoru, o bodočnosti te naše Jugoslavije. Ljudje so upravičeno zaskrbljeni, kaj potem, ko tovariša Tita ne bo. Tovariš Tito je prišel na to idejo, o kateri govorimo v našem političnem sistemu, predvsem iz tega razloga. Tito se dobro zaveda, če hoče ostati v taki predstavi, kakor ga danes imamo, kakor ga danes svet ima, da bo tudi potem ostal živ v tej zgodovini, če bo tudi po njem ostala Jugoslavija enotna in trdna. Zaradi tega je tudi on sam zainteresiran, da danes ustvari take pogoje, tak politični sistem ekonomskih odnosov, da bo tudi takrat, ko njega ne bo, ne glede na to, kdo bo namesto njega, ostala Jugoslavija bratskih in enakopravnih narodov. Na tem so zainteresirani tudi vsi naši delovni ljudje, da bo tudi po njegovi smrti obstajala in to samoupravljalna Jugoslavija. Vse te stvari nam samo krepijo Jugoslavijo. Je pa tudi res, da so nekateri proti takim spremembam, predvsem tisti, ki so v sedanjem sistemu imeli boljši položaj. Nekaj odpora je pri nerazvitih republikah, čeprav mislim, da se zanje v tem po-

litičnem sistemu položaj ne bo bistveno spremenil, razen v tem, da bodo morali pred to Jugoslavijo stopiti z jasnimi računi, kako gospodarijo. Poudarjam, da lahko trdno Jugoslavijo ustvarjamo samo v teh pogojih, o katerih sem govoril. Sprememba političnega sistema gre v tej smeri in ljudem bi morali o tem govoriti. Kot partizani smo se tudi borili za novo Jugoslavijo, vendar ne za unitaristično Jugoslavijo, temveč za Jugoslavijo, v kateri bodo vsi narodi enakopravni. Na prvem sestanku AVNOJA, ko se je začela graditi politična zveza med jugoslovanskimi narodi, smo imeli to pred seboj, da bodo pravice slovenskega naroda popolno ohranjene in da bomo mi kot Jugoslavlani odstopili toliko od svojih pravic, kolikor je potrebno, da Jugoslavija obstaja, kot skupnost jugoslovanskih narodov, kot pogoj za razvoj samoupravljanja, kot pogoj za vojaško čvrstost in sposobnost odpora, kot ekonomska formacija. Ker nam je taka samoupravljalna Jugoslavija pri srcu, v kateri so vsi narodi svobodni, enakopravni, z enakimi možnostmi in pravicami odločanja o pogojih svojega dela in rezultatih svojega dela, nam je potreben tak politični sistem. Med jugoslovanskimi narodi morajo biti čisti odnosi, le-ti pa so lahko samo v takem političnem sistemu, to pa je tudi pogoj za trdnost Jugoslavije.

ZK MORA ODRAZATI INTERESE DELAVSKEGA RAZREDA

Na kratko še o vlogi ZK oziroma komunistov. Sami ste že v razpravi ugotovili, da se ZK mora angažirati na vseh teh vprašanjih, ki stojijo danes pred nami. Ne morem si niti predstavljati, da bi mi lahko take probleme reševali, ne da bi imeli močno partijo, organizirano silo. Vedno sem si predstavljal ZK, ki bo odražala interese delavskega razreda. Mi bi se morali boriti za to, da okrepi vlogo delavskega razreda v ZK. Sedanja struktura ZK ni odraz naše družbene strukture, ker je procentualno v njej manj delavcev, kakor jih je v strukturi slovenske družbe. Morda bo kdo ugovarjal, da ni bistveno, da so v partiji večina delavci. Vendar je res tudi to, da če delavci ne znajo filozofirati in ne poznajo nekega visokega teoretiziranja, pa vendarle na svoj položaj, ki ga v družbi imajo, na delovnem mestu itd., vedo po svojem občutku, kaj je prav in kaj ni, kaj je pošteno in kaj ni. Tak človek in njegovo stališče veliko več pomeni, ker je to le tisti glas, ki ga mi moramo poslušati in upoštevati, če hočemo, da bo ZK zadržala svojo revolucionarno vlogo. Danes pa se nam je v ZK vrnilo precej malomeščanščine, ki ima s partijo in interesi delavskega

razreda zelo malo skupnega. Tu bi se morali bolj organizirati in se prizadevati, da se interes delavskega razreda povsod uveljavi, tako v organizaciji ZK, kot v organih samoupravljanja, v občini in v republiki in federaciji. Povsod se moramo zavzemati za to. Mi smo že v CK začeli zadolževati grupe komunistov za posamezne naloge in na eni prihodnjih sej CK bomo zahtevali obračun, kaj so naredili. Ali so se zavzemali in borili za stališča, ki jih je sprejela partijska konferenca, ali ne. Naj potem, če niso naredili, pred slovensko javnostjo povedo, zakaj niso naredili, morda je bil naš zaključek narobe, da nismo realno računali s takim stanjem, ali se niso dovolj borili, ali so bile nasprotne sile močnejše itd. Enkrat moramo priti do soočenja, med tistimi, ki so pripravljeni zastopati partijsko politiko in se zanj boriti in med tistimi, ki niso pripravljeni. To tudi znotraj ZK. Ko mi govorimo o raznih odstopanjih, saj to ni razprava med komunisti in nekomunisti, to je razprava znotraj vrst ZK, in sicer med tistimi, ki so na liniji razvijanja samoupravljanja in tistimi, ki niso. Za humanejše samoupravne odnose se bomo morali še leta in leta boriti. Res imamo samoupravni sistem, vendar ta sistem sam po sebi še nič ne rešuje, daje pa nam okvir, v katerih se razrešujejo tendence, ki v današnji družbi obstojijo. To so tehno-kratske tendence, tendence neke na novo formirane pogospodarske elite, ki bi zelo rada zamenjala vlogo delavskega razreda. Mi pa vseskozi govorimo, da je naša družba dosegla take rezultate ravno zato, ker je zastopala interese delavskega razreda, kot prevladujoč interes v naši slovenski družbi. Če hočemo svojo revolucionarno vlogo naprej odigravati, potem se moramo boriti za prevladujoči interes delavskega razreda. Vsem poskusom, ki se pojavljajo pod različnimi nazivi in ki bi radi svoj parcialni interes, kakor pravimo, ali osebni interes zamenjali za interes delavskega razreda, se moramo upreti, ker tu nastopa konflikt. Morali bomo preiti na soočenja znotraj partije, ker če ne bomo začeli na tej osnovi razčiščevati partije, potem bomo šli v vedno težje krize. Tako govorjenje, da se ZK ne sme vtikati, ni sprejemljivo. ZK ima pravico in dolžnost o vseh vprašanjih razpravljati in zavzemati svoje stališče. Komunisti so potem dolžni, da se borijo za ta stališča tam, kjer dejajo, v organih samoupravljanja, v SZDL, v sindikatih itd. Noben sistem, vsaj po mojem mnenju, ne more obstojati, če nima organizirane politične sile, ki ve, kaj hoče. Mislim, da so slabosti pri utrjevanju samoupravnega socializma ravno v tem, da je ZK malo razmajana. Mi se moramo

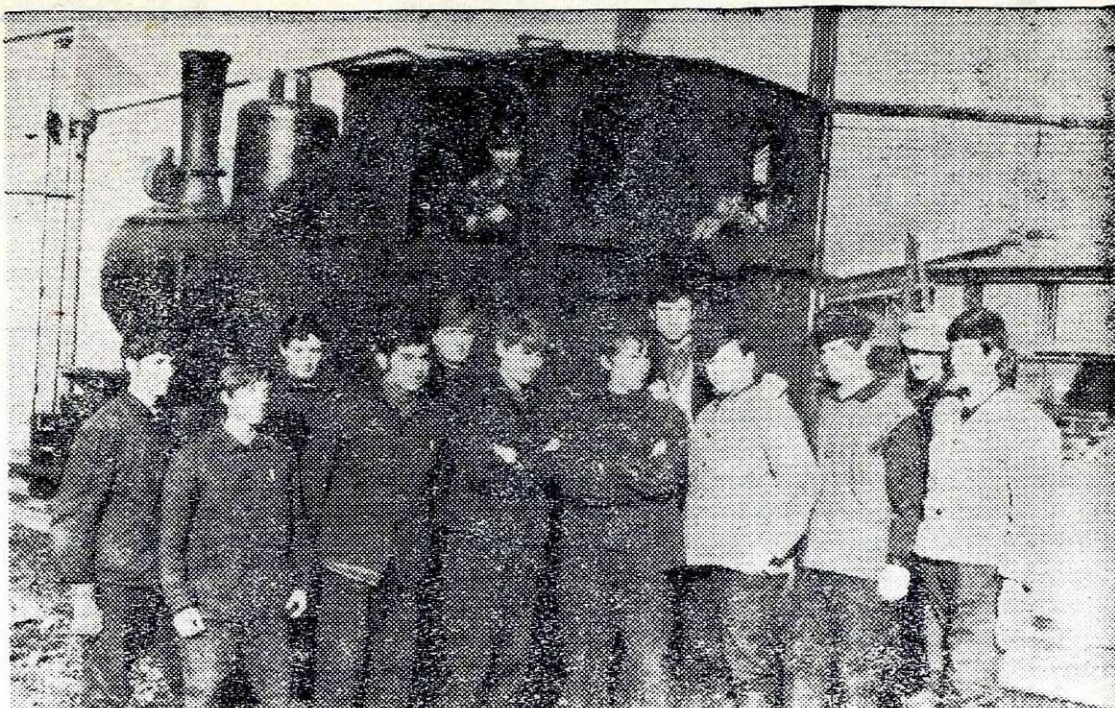
prizadevati, da bo čvrstjša in bolj enotna in to na pozicijah delavskega razreda. Ravno tu rabimo mi podporo komunistov iz delovnih organizacij, seveda s tem, da vsak tudi na svojem delovnem mestu napravi svoje. Vsa prizadevanja v CK bodo jalova, če ne bo tem prizadevanjem sledila ustrezna akcija od osnovnih organizacij prek občinskih komitejev do republike. Ravno zato bi morali imeti več takih razgovorov, kakršen je danes, kjer bi se stvari razčiščevale. To, kar ste v razgovoru iznašali, so res vprašanja, ki kažejo na to potrebo, da se ZK večkrat sestane in oboroži za svojo akcijo. Da bo ZK res ustvarjala mnenje in razpoloženje za uresničevanje politike, ki jo zastopamo. Če hočemo biti to, potem se bomo morali res bolj poglobljati v vse te probleme, s katerimi se srečujemo, ker sicer bomo potem res brez odgovora, kadar nas delavci o čem sprašujejo.

TUDI ŽELEZARSTVU USTREZNO MESTO V RAZVOJNEM PROGRAMU SLOVENIJE

Koncept razvoja Slovenije se dela. Mene je tudi zanimalo, ko sem prišel na Jesenice, kakšen je koncept vašega razvoja in sploh železarstva v Sloveniji. Mi imamo opravka z neko teorijo, bolj v ozkem krogu in se je večkrat slišalo, kaj bomo mi v Sloveniji s to črno metalurgijo, ki nam troši samo sredstva in ne ustvarja nobene akumulacije itd. Drugi so celo govorili, da je to posledica Stalinistične koncepcije izgradnje socializma. S tem seveda nima vaša tovarna nobene zveze, najbrž je bila tovarna preje, preden se je Stalin rodil. Toda dejstvo je, da je to industrija, ki smo jo mi podedovali in ki zaposluje toliko in toliko tisoč delavcev, ki ima tako in tako milijardno vrednost v osnovnih sredstvih. Ali bomo sedaj to likvidirali? To je vendar neumnost. Mi se moramo prizadevati za to, da se bo Železarna usposobila za to,

da bo imela tisto mesto, ki ga vi zahtevate v našem gospodarstvu. To moramo narediti. Seveda se postavlja vprašanje, če je slovenski kapital, če tako rečem, tako močan, da lahko samo z njim rešujemo črno metalurgijo, ker to ni malo, to je 40 milijard pri vas in najbrž toliko tudi pri ostalih dveh partnerjih, to je ogromna vsota, ki jo najbrž slovenski ekonomski potencial ne premore, razen seveda, če bi šli na to, da vse drugo zavremo. To pa ni niti v interesu vas, niti ni uresničljivo. Iskati bomo morali različne možnosti. To, kar vi iščete prek mednarodne investicijske banke, je eden izmed izhodov. Najbrž bo potrebno iskati razne aranžmaje tudi z drugimi večjimi grupacijami v zamejstvu. Vse to z namenom, da se vi hitro preorientirate, kar je za Železarno izredno važno. Kajti vaš primer gradnje valjarn na Beli kaže, da če toliko let gradiš, vsa stvar že zastara. Poiskati bo potrebno vse možnosti, da se črna metalurgija premakne naprej, predvsem pa mislim, da je zelo važno to, na čemer dela tovarniško vodstvo, da greste na finalizacijo proizvodnje.

Jasno je, da mora dobiti tudi železarstvo svoje mesto v slovenskem razvojnem programu in prepričan sem, da bo tako. Vse kaže, da bo v Sloveniji nekaj teh velikih grupacij, ki bodo vodile ta naš razvoj naprej. To je metalurgija, to je kompleks ISKRA oz. elektroindustrije, kompleks lesno-predelovalne industrije, avtomobilska industrija in še nekateri. To so kompleksi, ki bodo imeli bodočnost. Mislim, da ni potrebno velikega filozofiranja, kaj bomo razvijali, ker imamo tu že grupacije, ki so pokazale svojo vitalnost, ki so pokazale, da so sposobne življenja in to je potrebno podpirati. Voditi tako bančno politiko, da bomo razvijali te grupacije, ki predstavljajo te komplekse, da bodo hitreje napredovale.

Na razpis za premikače se je prijavilo 13 delavcev. Železarski izobraževalni center, oddelek za odrasle, je 15. februarja pričel z intenzivnim tečajem, ki bi trajal do konca tega meseca. Po teoretičnem delu tečaja bodo kandidati dodeljeni na praktično delo. Glede na to, da je za delovno mesto premikača odobren poseben dodatek za deficitarno delovno silo, pričakujemo, da bo pri prihodnjem razpisu boljši odziv. Na sliki tečajniki za bodoče premikače. B

Kljub vsestranskim težavam lepi in spodbudni uspehi

Občinski svet Ljudske tehnike Jesenice, ki se je pred leti ponašal z lepimi in veliko obetajočimi dosežki v slovenskem, republiškem in celo jugoslovanskem merilu, se mora na žalost trenutno zadovoljiti le z močno razgibanoto foto in filmsko dejavnostjo. Za vse druge klasične in sodobne moderne zvrsti tehnike in znanosti, ljubiteljem občutno in kritično primanjkuje nujno potrebnih sedstev.

Ljubitelji črno bele in barvne umetniške in dokumentarne fotografije se z veseljem in uspehom vključujejo v aktivno delo pri kinofoto klubu Andrej Prešern, ki

združuje številčno močan in tehnično razgledan kader odličnih fotoamaterjev. Razstave, tečaji in predavanja so stalna priljubljena oblika v tem našem kinofoto klubu.

Člani kluba Andrej Prešern se trenutno pripravljajo na kolektivno slovensko člansko, mladinsko in pionirsko foto razstavo dokumentarne in umetniške fotografije, ki bo hkrati medklubska. Na tej razstavi bomo imeli na Jesenicah priliko videti in oceniti, kaj trenutno premorejo gorenjski fotoamaterji. To bo zbir vsega, kar premorejo ljubitelji umetniške fotografije iz Tržiča, Kranja, Škofje Loke, Radov-

ljice, Jesenic in drugih središč Gorenjske.

Društvo LT na Železarskem izobraževalnem centru je žarišče aktivnosti mladih tehnikov. Zelo prizadevno in uspešno delujejo mladi in filmski amaterji, mnogo pa jih je, ki bi radi v mejah možnosti razvili radio, raketo in letalsko ter brodarsko tehniko, za kar na žalost nimajo osnovnih pogojev.

Filmska skupina ODEON se v zadnjih letih ponaša z lepimi uspehi, ki presegajo ozki občinski okvir. V počastitev 30-letnice vstaje naših narodov pripravlja ODEON IV. filmski festival amaterskega filma na Jesenicah, za katerega je že sedaj ne samo na Gorenjskem in v Sloveniji, temveč v Jugoslaviji izredno zanimanje. To bo revija vsega, kar trenutno premorejo mladi filmski ustvarjalci-amaterji.

Komisija za tehnično vzgojo pri občinskem svetu LT bi rada poživila aktivnost na vseh osnovnih, strokovnih in srednjih šolah, kjer kažejo mladi izredno zanimanje za vse zvrsti tehnike in znanosti.

Skromna, razpoložljiva sredstva, ki jih občinski svet LT dobiva iz sklada za kulturo pri SOB, so na žalost mnogo premajhna, da bi vsaj delno krila želje in potrebe številnih mladih ljubiteljev tehnike in znanosti v vsej naši občini od Rateč do Žirovnice in da bi zadostila potrebam današnjega časa, ko svet nujno potrebuje čim večje število tehnično izobraženih ljudi.

Zuro

Dipl. o.c. JAKOB MAVSER **Vojna, ki naj bi končala vse vojne (2)**

Kratka zgodovina vojne

Po tragediji Hirošime in ustanovitvi OZN smo imeli še 50 vojaških nemirov, imenovanih vojne. Celo sedaj, ko berete ta članek, divja vojna v Vietnamu, Kambodži in Blžnjem vzhodu. Potem pa so še svetovna »žarišča«. Torej, to je natanko tako, kot se je vedno dogajalo. Večji del človeškega življenja je bil posvečen ali pripravljen, ali izzivanjem na vojno ter zbiranju moči po vojnah.

Tudi če verjamemo ali ne!

Enako se odvijajo dogodki danes. Svetovne dežele so angažirane v najbolj dragi, komplicirani in strašni oborožitveni tekmi vseh časov. Orožje je termonuklearno. Kakšne so možnosti da bi

se tu ne vnela nova vojna? Po zakonu poprečij: 1:100, dejansko pa še manjše.

Je človeštvo danes bolj civilizirano?

Seveda smo napredovali v izobrazbi in sicer v točki, kjer bi naj dokončno odpravili vojno. Ali nismo uvideli, da se ne izplača bojevati in da so pogovori med narodi edina pot, da se rešijo mednarodni problemi? Ali ni postala vojna kot sredstvo politike zastarela v tej drugi polovici 20. stoletja?

Odgovor je zelo enostaven. Smo priče Vietnama, Kambodže, mejnih incidentov, stalnega indijsko-pakistanskega rovarjenja, kitajsko-indijskih mejnih obstreljevanj, ciprskih puškarij, nemirov

v severni Irski in neštivilnih valov nemirov, demonstracij ter anarhije po ulicah. Prav te zadnje tri se poprijemljejo univerzitetnih študentov kot proizvod modernega prosvetljevanja.

Arsenalji orožja

Smo priča skladiščenju nuklearnega orožja. Tako številna in polna so skladišča ZDA, da je izraz »overkill« uporablján kot možnost enkratnega uničenja človeštva. Skladišča ZDA so vsebovala konec leta 1969 3854 termonuklearnih konic za izstrelitev raket. Ker so ocenili da je potrebno le 250 teh konic, da uničijo SZ (da brezhibno uničijo 50 največjih mest v SZ), potem so v ZDA v stanju, da 15-krat kompletno zrušijo nasprotni

ka. Žalostna ilustracija teh izrazov.

Cenitve pa navajajo, da imajo Sovjeti zadostno nuklearno moč, da 8 1/2-krat uničijo ZDA. In vendar, tekma se nadaljuje. Razvili so celo MIRV sistem, kjer ena sama raketa nosi 3-20 konic, ki se potem razlete na različne cilje.

Ekonomsko breme vojne

Ali veste, koliko troši svet danes na teh orožjih? Vzemimo leto 1969, ki je dosegljivo za cenitve. Ameriške tovrstne agencije so ocenile, da troši svet prek 200 milijard dolarjev letno. ZDA in SZ skupaj pa tri četrtine tega zneska.

(Se nadaljuje)

Pred zbori volivcev

V preteklem tednu je bilo več sej svetov in skladov pri skupščini občine Jesenice, na katerih so razpravljali predvsem o predlogu proračuna občine Jesenice za letošnje leto. V ponedeljek je bila še skupna seja sveta za družbeni plan in finance, sveta za gospodarstvo in sveta za urbanizem, gradnje, komunalne zadeve, krajevne skupnosti in stanovanjske zadeve, kjer so prvič razpravljali tudi o smernicah razvoja gospodarstva občine in pa o predlogu komunalnih del v letošnjem letu. O vseh treh dokumentih bodo v petek popoldne razpravljali najprej člani obeh zborov skupščine občine, zatem pa občani na zborih volivcev.

Neobvladana in neusklajena hitra rast cen in življenjskih stroškov, prevelika potrošnja vseh oblik, čezmerno povečan uvoz in poslabšanje plačilne bilance, splošna nelikvidnost in upadanje lastne reproduktivne sposobnosti gospodarstva, so konec leta pripeljali najprej do politične odločitve, potem pa do konkretnih ukrepov stabilnega in ekonomsko normalnejšega razvoja gospodarstva Jugoslavije. S temi ukrepi so že delno oblikovali in še vedno oblikujejo nove pogoje gospodarjenja, ki zlasti močno vplivajo na specifične gospodarske strukture, kot je gospodarstvo naše občine, piše v uvodu predloga smernic razvoja gospodarstva občine v letu 1971. Nekateri ukrepi, ki so bili že sprejeti kažejo celo na to, da bo večji del gospodarstva občine (predvsem Železarna) letos posloval ne samo v spremenjenih, marveč v bistveno težjih, rentabilno nemogočih pogojih oblikovanja dohodka podjetja. V uvodu smernic je še rečeno, da se bo skupščina občine tudi v bodoče aktivno vključevala v proces spodbujanja in ustvarjanja pogojev za skladnejši in hitrejši razvoj gospodarstva komune. Predvsem je rečeno, da bodo v proračunu občine letos zagotovljena sredstva za izgradnjo hale podjetja Zarje za izdelavo proizvodov iz plastike, za nadaljevanje geološko-terenskih in laboratorijskih raziskav možnosti za izgradnjo cementarne ter končno sredstva za gospodarske posege na področju kmetijstva (regresi za mleko, pospeševalna služba in regresiranje obresti za nakup kmetijske mehanizacije).

V letošnjem letu se bodo prav tako prizadevali pri iskanju ustreznih rešitev za poslovne prostore podjetja ELIM in za izvedbo priprav za razširitev obrata Planika v Zabreznici.

Ker bodo konec letošnjega leta in v prvi polovici leta 1972 že aktivirane sedanje gostinsko turistične naložbe v Kranjski gori, morajo biti v cilju kompleksne izgradnje tega območja še letos dokon-

čane priprave in morda začetek izgradnje trgovskega centra. Prav tako bo potrebno nadaljevati skupne napore za dokončno rešitev komunalne infrastrukture in za obdržanje kontinuitete v izgradnji gostinsko-turističnih kapacitet.

Aktualne so tudi priprave za izgradnjo in začetek gradnje trgovskega centra na Jesenicah, potem izgradnja tovarne postaje na Javorniku in večjih skladišč na Spodnjem Plavžu.

Najpomembnejša investicijska odločitev, katere realizacijo smo že in tudi sedaj odločno podpiramo, je vsekakor izgradnja hladne valjarne na Beli. Zato je več kot potrebno v tem primeru nadaljevati skupne napore za čimprejšnji začetek realizacije tega programa.

Na osnovi poslovnih dosežkov v preteklem letu in ob znanih ukrepih je predvideno, da bi gospodarstvo občine v letošnjem letu ustvarilo za 1.721.322.000 novih dinarjev celotnega dohodka in za 34.409.000 novih dinarjev ostanka dohodka. Zanimiv je podatek, da samo v Železarni predvidevajo od tega kar za 1.130.894.000 N din celotnega dohodka po podatkih ob koncu preteklega leta, ko še niso bili znani vsi ukrepi. Medtem ko se celotni dohodek glede na lanskoletno realizacijo letos povečuje, pa bo ostanek dohodka letos predvidoma manjši kot pa je bil v preteklem letu.

Seveda smernice razvoja govorijo tudi o drugih kazalcih. Tako je predvideno, da bi bilo v letošnjem letu možno zaposliti še okoli 400 delavcev, tako da bi se v poprečju število zaposlenih v gospodarstvu povečalo približno na 10730, medtem ko bi v negospodarskih panogah ostalo pri sedanji številki 1235 zaposlenih.

V pogledu osebnih dohodkov že vrsto let zaostajamo za dinamiko gibanja teh v republiškem in zveznem merilu. Pri skupščini občine Jesenice zato menijo, da bi se ti morali v letošnjem letu po-

večati vsaj za 11–12 % in to tako v gospodarstvu kot negospodarskih panogah. Skupščina občine priporoča vsem delovnim organizacijam, da posebno skrb posvetijo vsem kategorijam zaposlenih z nižjimi osebnimi dohodki. Postopoma in načrtno je treba odpraviti vsa delovna mesta z osebnimi dohodki pod 950 dinarjev. Izvoz treh izvoznikov iz naše občine: Železarne, Mersarskega podjetja in Lesnoganterijsekga obrata naj bi v letošnjem letu znašal 1.816.400 ameriških dolarjev, kar naj bi bilo za 36,6 % manj kot lani. (Železarna je pri tem udeležena z 94,9 %). Pač pa je za letos predviden večji uvoz predvsem potrebnih surovin za Železarno in to, kar za 28.000.000 ameriških dolarjev ali za 59,3 %.

Zadnji del smernic razvoja gospodarstva govori o investicijski dejavnosti, kjer naj bi delovna organizacija predvidoma vložila v modernizacijo in razvoj okoli 220.802.000 novih dinarjev, pri čemer pa je treba reči, da se nekatere investicije nadaljujejo še od lani, nekatere pa bodo zaključene šele v prihodnjem letu. Končno je še predvideno, da bi v letošnjem letu zgradili za trg v družbenem sektorju 32 stanovanj, dograjenih pa naj bi bilo tudi 25 do 30 zasebnih stanovanj.

Navzoči na seji so imeli vrsto pripomb in vprašanj, predvsem kako pokriti razliko med izvozom in neprimerno večjim uvozom. Pri tem je bilo povedano, da sicer Železarna prek predelovalne industrije, za katero pripravlja potrebne surovine, veliko izvažajo, pa bi bilo zato v tem smislu treba reševati problem velikega uvoza surovin za Železarno. Navzoči so bili tudi kritični do vseh predvidenih integracij v naši oblini, od katerih je bila realizirana le združitev gostinskega podjetja Gorenjka in Žičnice Kranjske gora. Mnenja so bili, da bi morali dosledneje izvajati priporočila skupščine občine, pa naj bi zato tudi predložene smernice ne ostale le popisan papir, na katerega naj bi že po sprejetju pozabili.

Navzoči na seji so razpravljali tudi o predlogu komunalnih del v letošnjem letu, za katera naj bi iz sredstev občine namenili 6.400.000 N dinarjev, posamezne delovne organizacije pa naj bi v te namene prispevale še 7.925.350 novih dinarjev. Navzoči so bili mnenja, da bi morali zares najti vse možnosti za uresničitev predvidenih del.

T. L.

Letna skupščina KO ZZB NOV na Blejski Dobravi

Številna udeležba, kakor tudi živahna razprava, ki je bila na letni skupščini organizacije dne 13. februarja, je dokaz, da se člani še vedno trdno oklepajo svoje organizacije in da je zanje to nekaj praznika, ob katerem se spominjajo preteklih časov, ko so se z ramo ob rami borili proti okupatorju. Ob takih prilikah se obujajo spomini na različne dogodke iz narodnoosvobodilne borbe. Blejska Dobrava je namreč takrat, ko je bila še manj naseljena, dala številne borce in aktiviste, med njimi tudi dva prvoborca in je bila trdna postojanka narodnoosvobodilnega gibanja.

Iz poročila, ki ga je pripravil dosedanji odbor, je razvidno, da je vključenih v to krajevno organizacijo 138 članov, med katerimi je 90 moških in 48 žensk. Med njimi je kar 66 upokojencev, 42 pa jih je še v rednem delovnem razmerju, ostali člani pa so kmetje oz. gospodinjje. Na skupščini so bili mnenja, da je na območju krajevnih organizacij še nekaj ljudi, ki imajo pogoje, da bi se lahko vključili v organizacijo borcev NOV.

Odbor se je trudil, da je dobro uspela počastitev krajevnega praznika, ki je bila 30. avgusta pred spomenikom padlih borcev in žrtev fašističnega terorja pri osnovni šoli, dalje svečanost na dan mrtvih na istem kraju in tudi dobra izvedba šolske proslave ob spomeniku padlih borcev na Kočni. Tega praznovanja se je udeležilo 10. junija okoli sto otrok z Blejske Dobreve in Koroške Bele, z nekaterimi učitelji in profesorji ter zastopniki organizacije borcev. Iznešena je bila tudi misel, da naj bi

se to praznovanje obnavljalo vsako leto v septembru, ob začetku šolskega leta v spomin padle borke Ivanke Krničarjeve, katere ime nosi otroški vrt na Blejski Do-

Večje število članov organizacije se je udeležilo praznovanja dneva borca 4. julija v Planini pod Golico in ob 25-letnici osvoboditve Begunj, kjer je bilo v času okupacije zaprtih 23 ljudi tega kraja. Več jih je bilo poslanih v nemška koncentracijska taborišča, od koder se nekateri niso vrnili. Poročilo odbora navaja tudi skrb za člane, tako z raznimi priporočili za pomoč pri zdravljenju, za enkratne in stalne priznavalnine s sklada za borce NOV, kakor tudi za posojila za gradnjo ali adaptacijo stanovanjskih zgradb.

Udeležba na predavanjih, ki jih pripravlja oddelek za narodno obrambo pri SOB Jesenice, je po mnenju odbora kar zadovoljiva, saj je prisotnih vedno od 50 do 70 ljudi.

Na nekatera vprašanja in nejasnosti je odgovarjal Slavko Markelj, član občinskega odbora ZZB NOV Jesenice. Ugodno je ocenjeval delo odbora in celotne organizacije ZZB NOV na Blejski Dobravi v preteklem letu, kritično pa je ocenil zadnji del konference, to je volitve novega odbora. Premalo je bilo že o tem pred samo skupščino narejenega in prav tu se je zataknilo, da ni tako uspela, kot bi si vsi želeli. Odklanjanje funkcije v odboru, ki res ni tako zahtevna, bi lahko izostalo.

Prijetno in prijateljsko vzdušje se je nadaljevalo še pozno v noč in mnogo spominov iz časov pred petindvajsetimi leti so obudili ta večer.

S. Š.

Avtobusna postaja tudi v Podkužah?

Vaščani iz Podkuž so zelo zaskrbljeni zaradi vedno večjega avtomobilskega prometa na cesti Kranjska gora—Jesenice. V Podkužah je 11 šolobveznih otrok, največ iz prvega in drugega razreda osnovne šole v Mojstrani. Ti otroci koristijo avtobusno postajo na Belci. Kdor ne pozna razmer na cesti med Podkužami in Belco, verjetno ne bi imel kaj pripomniti. Najbrž pa tudi pristojni niso ugodili prošnji vaščanov, ker niso bili dovolj seznanjeni s tem problemom.

Narajšajoči avtomobilski promet pa skoraj ne dovoljuje več pešačenja po cesti, posebno ne otrokom.

Odsek ceste med Podkužami in Belco je približno

300 m ravne ceste, katero vozniki izkoriščajo za prehitvanje. Pešec mora izredno paziti, da ne pride do nesreče. Poudariti moram, da je bilo na tem odseku že veliko nesreč. To dejstvo dovolj utemeljuje prošnjo vaščanov, ki bi se zadovoljili s tem, da bi ustavljali vsaj avtobusi za otroke, da bi se tako izognili pešačenja po tako prometni in nevarni cesti.

Zelimo, da pristojni organi odgovorijo in povedo, kaj je treba storiti za ugodno rešitev prošnje vaščanov. Posebno hvaležne bi bile matere teh otrok, ker jim ne bi bilo treba vsak dan skrbeti, ali se bodo otroci vrnili zdravi domov.

Gr.

Zasneženi in od sonca ozarjeni Stol je sprejel prek 500 obiskovalcev

Šesti zimski spominski pohod na Stol je presegel vsa najbolj optimistična pričakovanja. Prvega spominskega pohoda 25. 2. 1962 se je udeležilo le 48 udeležencev, ki niso mogli prehvaliti zamisli in pobude, ki so jo dali preživeli prvoborci Jeseniške-Cankarjeve čete, ki so se 20. 2. 1942 na Stolu spoprijeli z mnogo premočnim sovražnikom. Drugega pohoda 26. 2. 1967 se je udeležilo 82 ljudi, takrat pa je bil izveden tudi prvi turni smuk z vrha Stola prek Vanješa in Belščice v Medji dol in na Pristavo. V hudi zimi in slabih snežnih razmerah je bil 12. 2. 1968 tretji zimski spominski pohod na Stol s komaj 28 udeleženci. Od takrat dalje pa je število navdušenih udeležencev stalno naraščalo. 9. 3. 1969 je bil v idealnem vremenu in v odličnih snežnih razmerah četrti zimski pohod s preko 200 udeleženci. Peti zimski spominski pohod 22. 2. 1970 je privabil na vrh Stola v prekrasnem sončnem dnevu prek 250 ljudi.

Dosedanje uspele prireditve so tako navdušile vse dosedanje številne udeležence iz Maribora, Kopra, Nove Gorice, Ljutomer, Novega mesta in drugim mest ter vasi in delavskih centrov, da je šesti zimski spominski pohod, ki je bil preteklo soboto in nedeljo, 20. in 21. februarja, v počastitev 30-letnice vstaje naših narodov in ustanovitve OF ter 29-letnice bitke 40 prvoborcev Jeseniške-Cankarjeve čete na Stolu, presegel vsa pričakovanja. Lepo, sončno, čeprav malo vetrovno in viharo vreme je ob idealnih snežnih razmerah zvabilo na najvišji zasneženi vrh Karavank prek 500 navdušenih planincev, lovcev, plezalcev, tabornikov in visokogorskih turnih smučarjev ter borcev. Letošnje spominske slovesnosti so se udeležili tudi številni vodniki lavinskih psov s svojimi varovancem, pripadniki JLA, ki so izstrelili častno salvo v počastitev Jožetu Kodru, ki je padel 20. februarja 1942 na pragu pogorišča stare Prešernove koče.

Kljub temu, da med tednom ni kazalo najboljše, saj je po gorah še močno snežilo, so priprave za VI. spominski zimski pohod na Stol teklo nemoteno dalje. Od vsepovsod so prihajale na naslov organizatorjev AO PD Jesenice in na občinski odbor ZZB NOV Jesenice pismena, telefonična in brzojavna vprašanja, kako in kaj. PD iz Radovljice je obljubilo, da bo Valvasorjev dom pod Stolom odprt, zakurjen in vsaj za silo oskrbovan, prav tako pa se je v največji meri potrudilo tudi PD Javornik-Kor. Bela, da je odprlo Prešernovo kočico na Stolu. Tudi vreme se je proti koncu tedna umirilo in uredilo, sonce je obsevalo vrhove gora in vabilo udeležence.

Člani AO Jesenice so že v soboto zjutraj lepo nadelali pot skozi sneg na greben Stola. Takoj za prvimi obiskovalci so prihajali novi, ki so že v soboto želeli biti na Malem Stolu. Med njimi so bili posamezniki in skupine iz Kopra, Velenja, Maribora, Ljubljane, Škofje Loke, Kranja in drugih bližnjih ali bolj oddaljenih krajev. Vse sku-

paj je bila nepretrgana pisana reka veselih in praznično razpoloženih ljudi, ki so grizli višine in strmine globoko zasneženega Stola. Motil jih ni niti močan vihar, ki jih je sprejel v zadnjih strminah tik pod vrhom. Med številne ljubitelje zasneženega Stola so se pomešali tudi preživeli prvoborci, udeleženci bitke 20. februarja 1942.

Prešernova kočica na Malem Stolu je bila prav tako kot Valvasorjev dom pod Stolum mnogo pretesna, da bi sprejela množico udeležencev. V Prešernovi koči, kjer je prostora komaj za 40 ljudi, je od sobote na nedeljo prenočilo prek sto obiskovalcev, Valvasorjev dom pod Stolum pa je moral sprejeti in prenočiti 200 in več razpoloženih gostov. Prihajali pa so še in še. K Valvasorjevemu domu in dalje proti Prešernovi koči na vrhu Stola so prihajali udeleženci spominske proslave vso soboto, vso noč in vso nedeljo. Na Stolu je bilo vse črno ljudi, Stol je bil to nedeljo podoben pravemu mrav-

ljišču ali čebelnjaku, ki se prebudi k novemu življenju v toplem pomladnem soncu.

Organizatorji so imeli polno glavo skrbi in dovolj dela, da so registrirali veliko prek 500 navdušenih in presrečnih ter zadovoljnih udeležencev. Večkratni udeleženci so dobili zlate častne spominske značke, mnogi, ki so se tretjič udeležili pohoda, so dobili srebrne, vsi, ki so to pot prišli prvič na zasneženi Stol, pa bronaste. Veselje in zadovoljstvo je bilo popolno, ko jih je nagradilo še lepo vreme, s toplim soncem in edinstveno bogatim razgledom.

Po žalni komemoraciji je zavladovalo na Stolu in pri Prešernovi koči vsesplošno praznično razpoloženje, ki je letos dobilo pravega in razveseljivega izraza v množičnosti, kakršne nismo vajeni v vsi leti prek dvatisoč metrov. Prva letošnja planinsko, borčevska in smučarska prireditve v počastitev 30-letnice vstaje naših narodov, ustanovitve OF in bitke na Stolu je v vsakem pogledu izvenela manifestativno. Hkrati pa je opozorila planinske, borčevske, taborniške in smučarske ter druge organizacije za organizacijo še večjega števila takih in podobnih množičnih rekreativnih pohodov in prireditvev.

Zimski pohod na Stol bo postal nova prava romarska pot za vsakogar, ki ljubi zasneženi gorski svet razglednih Karavank in ki želi sproščenega in zdravega razvedrila ter rekreacije.

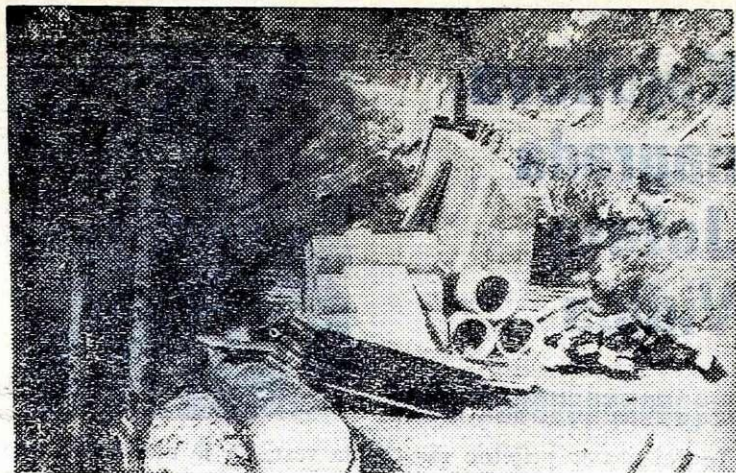
Požarna varnost na Koroški Beli ogrožena?

V nedeljo, 21. t. m. je bil letni občni zbor Gasilskega društva na Koroški Beli. Poleg članov društva so bili prisotni zastopniki občinske gasilske zveze in sosednjih gasilskih društev. Razprava je bila zelo živahna, mi pa povzemamo le tisti del, v katerem so govorili o požarni varnosti. Udeleženci v razpravi niso bili zadovoljni s trenutnim stanjem vodnih hidrantov, ki jih oskrbuje podjetje Vodovod Jesenice. Zlasti pozimi so težko dostopni, nekateri pa so že dalj časa sploh neuporabni. Tudi z uslugami dimnikarskega podjetja oziroma dimnikarjev večkrat ne moremo biti zadovoljni, ker je delo površno opravljeno, z druge strani pa bi morala tudi posamezna gospodinjstva imeti drugačen odnos do požarne varnosti in dimnih naprav. Tudi motorna brizgalna, ki so jo izro-

čili svojemu namenu že pred drugo svetovno vojno, je dotrajana in jo bo treba zamenjati z novo.

Na občnem zboru so govorili tudi o povezavi z gasilci Železarne, ki imajo na razpolago sodobna sredstva za gašenje požarov. Požarna varnost je na Koroški Beli ogrožena tudi zaradi slabo pluje-nih cest v zimskem času, nekatere ceste pa zaradi tega sploh niso dostopne. Še slabše je glede tega stanja na Potokih in v Javorniškem Rovtu in bo po mnenju gasilcev treba ukrepati čimprej, da ne pride do požara, ki bi lahko povzročil hude posledice oziroma veliko materialno škodo.

Ob koncu občnega zbora so za častnega člana in predsednika izvolili dolgoletnega in dosedanjega predsednika Tomaža Noča, nov UO pa bo štel 13 članov.

Prvotno je bilo predvideno, da bi razširjali cesto v Planino pod Golico od Šilarja naprej v hrib. To pa bi zahtevalo ogromno dela z izkopom, razen tega pa bi obstajala nevarnost pomikanja terena, ker bi se svet nad cesto tako hitro ne zarastel. Zato so graditelji spremenili prvotni načrt ter širijo cesto na nasprotno stran. Kot vidimo na sliki, gradijo oporne zidove, do koder bodo razširili cesto. S tem pa bo tudi ovinek pri Križu blažji.

OBISKAL NAS JE PISATELJ

Osmega februarja, ko se spominimo, kako dolgo je že pravzaprav, kar je umrl veliki umetnik besede dr. France Prešeren in je vendar še tako živ ter še vedno stoji pred nami, smo v šolo povabili jeseniškega pisatelja Miha Klinarja.

Zbrali smo se vsi učenci in učitelji. V uvodni besedi je bil razložen pomen 8. februarja, ki je slovenski kulturni praznik in bi ga moral čutiti vsak Slovenec. Nekaj učencev je deklamiralo pesmi Franceta Prešerna.

Zatem je tov. Gracer predstavil tov. Klinarja. V zelo lepem govoru nam je razložil, kako je kot drugi pisatelj in pesnik tudi tov. Klinar začutil v utripu svoje doline bolečine in radosti ljudi v njej ter jih začel zlagati v verze in prozo.

Pisatelj nam je prebral najprej nekaj svojih pesmic, tako lahkih, tako polnih življenja. Razbrali smo v njih, kako zaupa življenju, čeprav ni bilo vedno dobro z njim.

Tov. Kinar je bil v drugi vojni v partizanih. Okusil je vse neskončne ure v snegu, ko so jih od vseh strani oblegali Nemci, temne, mrzle noči, ko je tulila burja in so se prebijali skozi viharje, dolge dneve negotovosti. Prav tako pa je spoznal čudovite večere, ko se je v rdečem soju lesketal sneg ob sončnem zahodu, kot da se razliva ogenj svobode, ko je začutil v srcu nekaj neskončno lepega in je napisal na bel list besede, ki so se zlivale v verze upanja v svobodo. Bedel je v zgodnjem jutru, ko je v baraki zaupljivo praske-tal ogenj in se je sneg zunaj ob poljubi svita zimskega dne zalesketal nežno modro.

V noveli Mati je prikazal partizansko mater, ki sta ji padla oba sinova. Za smrt prvega ve, a se tolaži, da ji

je ostal vsaj še drugi. Partizani ji ne upajo povedati, da je padel tudi drugi, boje se oživiti rane komaj zaceljenega srca. Pripoved sloni na resničnem ozadju. Kot partizan je pisatelj gotovo več kot enkrat videl žalost matere, ko je izvedela, da je njen sin mrtev.

Marsikaj bi se izvedeli o delu tov. Klinarja, pa nam čas, žal, ni dopuščal. Želeli bi bili izvedeti še marsikaj, na primer, kdaj je začel pisati, kje so bili vzroki za začetek, kaj je čutil ob tem, kako se počuti, kadar se mu zdi, da mu je kakšno delo uspelo, če slone njegova dela vedno na resničnih dogodkih.

Na koncu je podelil Finčgarjeve bralne značke učencem, ki so si jih pridobili z branjem. Zagotovili so mu, da bodo pridno brali še naprej in spoznavali lepo slovensko besedo.

Veseli smo, da smo spoznali vsaj v neki meri delo in življenje pisatelja Miha Klinarja in zdi se nam še bližji, ker je Gorenjec. Želimo mu pa še veliko uspešnih del, veliko lepih ur ob pisarnju, ker njegova beseda je živa, slika življenje ljudi v Zgornjesavski dolini.

Jelka Košir,
osnovna šola,
Kranjska gora

Zmernost se spremeni v krepost, da bi zavrl stremušstvo mogočnikov in potolažili povprečneže, ki so prikrajšani za srečo in zasluge.

La Rochefoucauld

V ljubezni sega prevara globlje kakor nezaupanje.

La Rochefoucauld

Kajuhova nagrada Jožetu Vidicu

Te dni nas je prijetno razveselila vest, da je med letošnjimi Kajuhovimi nagrajenci tudi naš dolgoletni sodelavec in občan JOŽE VIDIC. Za svojo knjigo pod naslovom **BEG IZ MORIŠČA**, ki bo te dni že na knjižnem trgu in ki jo je izdala založba Borec, je namreč prejel tretjo Kajuhovo nagrado.

Avtor knjige Beg iz morišča, Jože Vidic, je rojen na Selu pri Zirovnici leta 1926 v družini, v kateri je zraslo 9 otrok. Njegov oče Jože je 42 let delal v železarni, več let kot delovodja na progi tanke pločevine.

Jože Vidic je pred vojno obiskoval kranjsko gimnazijo, kjer je končal 3 razrede. Komaj 17 let star se je decembra 1943 priključil partizanom in bil nekaj časa v Prešernovi brigadi, nato pa namestnik komandirja pri štabni enoti 31. divizije. V JLA je ostal vse do leta 1965, ko je bil kot major JLA upokojen.

Naši bralci in občani ga poznajo, da je takoj za tem začel delovati v jeseniškem radiu kot urednik oddaje »Mi pa nismo se uklonili« in z zanimivimi sestavki iz NOB tudi v našem Železjarju.

Ob njegovi knjigi moramo poudariti, da v svojih zapisih objavlja več dopolnjenih in razširjenih sestavkov, ki smo jih objavili tudi v Železjarju. Med drugim je npr. on prvi po 25 letih ugotovil, kdo je bil begunec med talci v Mostah pri Zirovnici. Vztrajno se je lotil opisovanja tudi dogodkov iz leta 1941, ko sta v našem mestu delovali dve skojevski skupini. V knjigi opisuje tudi smrt Tone Čufarja po pripovedovanju ženske, ki je ta tragični prizor videla z 10 m. Opisuje pa tudi smrt kurirjev nad Dovjami, v Medjem dolu, na Zabrški planini, kjer je v enem dnevu aprila 1944 padlo 13 kurirjev in v Dragi, kjer je ravno tako v eni noči padlo 13 kurirjev in drugih borcev. V knjigi so objavljene vse fotografije borcev, ki jih omenja v svojih spisih. Pretresljivo opisuje streljanje talcev na Belem polju in na Koroški Beli. Prvič bomo iz knjige zvedeli zakaj se je Andrej Noč-Glažarjev s Koroške Bele odločil za slugo Gestapu, kako je bilo ko je Glavičeva Mica ustrelila na Javorniku vosovca Novaka. Opisuje tudi življenje in smrt šestih jeseniških sekretarjev SKOJ, opisuje življenjepise Ferda Korena in Staneta Balanča, Mimice Zupan, Jožeta Zupana-Ježka, Milana Kalana-Kleka in Janka Rekarja.

Od vseh zgodb nas zelo pretrese skrivnost smrti Sta-

neta Sekardija, za katerega smrt in smrt njegove mame in sestre Zore je bil osumljen njegov bratranec Pavle Sekardi. Avtor je na lastne stroške 3-krat potoval v Italijo in ga poiskal in njegovo pripoved opisuje v knjigi.

Vsekakor je to zelo dragocen prispevek avtorja Vidica k razsvetljevanju dogodkov med NOB na Gorenjskem, hkrati pa bogat doprinos k izpopolnjevanju zgodovine NOB na našem območju.

Jožetu Vidicu v imenu našega uredništva in v imenu naših bralcev iskreno čestitamo in mu želimo še veliko tovrstnih stvaritev.

Joža Varl

Strokovna ocena zavoda »Borec« knjige BEG Z MORIŠČA

Jože Vidic je v svojih reportažah orisal številne zanimive dogodke in osebe iz narodnoosvobodilnega boja na Jesenicah in nekaterih drugih krajih Gorenjske. Skrbno je zbral gradivo in z vztrajnim zaslisevanjem prič prepričljivo razkril nekatera dogajanja, ki doslej še niso bila tako skrbno opisana. Zlasti je zanimiv njegov opis posameznih dogodkov; podatke namreč največkrat niza tako, kot jih je sam zbiral in s tem postopoma raste zanimiv opis posameznega dogodka. Tak način obravnave mu je posebno uspel v reportaži Beg z morišča, kjer drži bralca do konca zgodbe v napetosti, kdo izmed talcev se je rešil smrti. Vidičeve reportaže verodostojno prikazujejo življenje gorenjskih aktivistov, kurirjev in drugih partizanov ter njihove stike s prebivalstvom, medtem ko je življenje v partizanskih enotah odmeril znatno manj prostora. Najboljši so neposredni opisi dogodkov, ki so jih avtorju pripovedovali preživeli borci in aktivisti. Zgodbe bodo zanimivo branje ne le za ljudi, ki so vojno preživljali, temveč jih bo rada prebirala tudi mladina; širila jim bodo obzorje in jih seznanjale z življenjem med okupacijo.

Z vztrajnostjo bomo z leti vzgojili odlično koncertno občinstvo

Minuli petek je bil že tretji koncert v letošnji zimski sezoni namenjen predvsem učencem višjih razredov osnovnih šol in šol druge stopnje. Mladim poslušalcem, ki so na popoldanskem koncertu do zadnjega mesta napolnili gledališko dvorano na Jesenicah, medtem ko je bil večerni koncert slabo obiskan, so se predstavili operni solisti: ZLATA in DRAGO OGNJANOVIČ ter ARDUINO ZAMMARA, pri klavirju pa jih je spremljal mladi dirigent ljubljanske Opere MILIVOJ ŠURBEK, ki je izvajal tudi samostojno koncertno skladbo.

Presenetljivo toplo in pozorno so mladi poslušalci spremljali in sprejemali koncertni program, ki ga je komentiral Ivo Anžlovar. Na koncertu so bili prisotni učenci iz vseh osnovnih šol naše občine, razen Mojstrane, gimnazije in šole za zdravstvene delavce, čeprav smo ravno iz teh dveh šol pričakovali večji odziv na večernem koncertu. Pogrešali pa smo delavsko mladino in predvsem učence iz Železarskega izobraževalnega centra.

Vsi ti koncerti so namenjeni dopolnjevanju šolskih in splošnih prizadevanj na področju glasbenoestetske vzgoje in ustvarjanju nekega mladinskega glasbenega gibanja. Razveseljivo je, da so pedagogi na šolah v večini primerov to gibanje podprli in z veseljem vozijo mlade na koncerte.

Vse te koncerte organizira občinski svet Zveze kulturno prosvetnih organizacij občine Jesenice v sodelovanju z Društvom glasbenih umetnikov Slovenije in prireditveno po-

slovalnico Festival Ljubljana. V marcu sta ponovno na sporedu dva koncerta, najbolj zanimiv pa bo nedvomno koncert svetovno znane ruske pianistke OKSANE JABLONSKAJE, ki bo 26. marca.

Če bomo v občini s tako načrtnostjo vztrajno nadaljevali, bomo prav gotovo lahko zabeležili boljše rezultate na področju estetsko-glasbene vzgoje, predvsem pa z vztrajnim delom z leti ustvarili kakovostno koncertno občinstvo.

Uspel koncert Mihe Dolžana in Gorenjcev na Javorniku

Pretekli četrtek je bila dvorana delavskega doma na Javorniku polna ljubiteljev narodnih pesmi. Prvič so se predstavili občinstvu na Javorniku Miha Dolžan s citrami, njegov ansambel, harmonikar Jože Burnik, kvintet Gorenjci in Ivanka Krašovec, ki je z veznim tekstom lepo povezovala program.

Na sporedu so bile pesmi, ki jih ima ansambel Mihe Dolžana na svojem repertoarju že od ustanovitve dalje.

Harmonikar Jože Burnik je zaigral jeseniško polko, eno od pesmi pa so skupaj s kvintetom Gorenjci prvič izvajali na Javorniku. Uspešno se je predstavil tudi humorist Rado iz Skofje Loke.

Kvintet Gorenjci je zapel nekaj zborovskih pesmi samostojno in tako še bolj popestril koncertni program. Poslušalci so nastopajoče nagradili z aplavzi in s tem dokazali, da si takih koncertov želijo še več. — or

Čestitka Dolikovcem

V soboto, 20. februarja zvečer je v imenu pokrovitelja glavnega direktorja Železarne mag. inž. Petra Kunca, ki je službeno odsoten, odprl jubilejno kolektivno slikarsko razstavo jeseniških slikarjev-amaterjev direktor kadrovskega sektorja dipl. polit. Tomaž Ertl.

Na otvoritvi razstave, ki je posvečena 25-letnici delovanja jeseniških slikarjev-amaterjev, organiziranih v DOLIK, je kratek kulturni program izvajal godalni kvartet, ki ga sestavljajo Ani in Jože Bedič, Ljubo Kokošinek in Igor Heferle. Kratek oris razvoja DOLIKA v 25 letih pa je podal predsednik DPD

Svoboda Tone Čufar Joža Varl.

Vsi navzoči so se zelo pohvalno izrazili o doseženem nivoju, ki ga je DOLIK dosegel v teh letih, kajti zelo občutna je rast posameznikov, kot sekcije v celoti. Po otvoritvi razstave so se slikarji in gostje v prijetnem tovariškem večeru zadržali še dalj časa in izmenjali mnogo mnenj o minulem delu, o kvaliteti, predvsem pa o nadaljnjem razvoju likovne sekcije DOLIK.

Razstava bo odprta še do vključno 3. marca vsak dan od 9. do 12. in od 14. do 19. ure.

V Kranjski gori bodo porušili nekdanjo sodnijsko poslopje, da bodo uredili avtobusno postajo in parkirišče

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

27. in 28. februarja amer. barvni film **ZENA Z DNA MORJA**, v režiji Gordona Douglasa, v glavni vlogi Frank Sinatra, ob 17. in 19. uri.

1. marca amer. barvni film **POT NA ZAHOD**, v režiji A. V. Melaglena, v glavni vlogi Kirk Douglas, ob 17. in 19. uri.

2. in 3. marca franc. barvni film **EROTISIMO**, v režiji Gerarda Piresa, v glavni vlogi Annie Girardot, ob 17. in 19. uri.

4. marca angl. barvni CS film **NOC GENERALOV**, v režiji Anatola Litvoka, v glavni vlogi Omar Sharif, ob 17. in 19.30 uri.

5. marca ital. šp. barvni CS film **KANGASEIRO**, ob 17. in 19. uri.

6. in 7. marca ital. franc. barvni film **ZAROTNIKI SVOBODE**, v režiji Luigija Magnija, v glavni vlogi Nino Manfredi, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

27. in 28. februarja franc. barvni film **EROTISIMO**, ob 18. in 20. uri.

1. in 2. marca amer. barvni film **ZENA Z DNA MORJA**, ob 18. in 20. uri.

3. marca angl. barvni CS film **NOC GENERALOV**, ob 17.30 in 20. uri.

4. in 5. marca meh. amer. barvni film **48 UR DO SMRTI**, ob 18. in 20. uri.

6. marca amer. barvni film **UJETNIKI VESOLJA**, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

27. februarja amer. barvni CS film **HISA IZ KART**.

ZAHVALA

Tovarniškem odboru osnovne organizacije sindikata Železarne se toplo zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejel ob novoletnih praznikih na zdravljenju v bolnici Golnik. Vsem želim v letu 1971 veliko delovnih in osebnih uspehov!

Janez Markovič

28. februarja nem. barvni film **HURA, SOLA GORI!**

3. marca amer. barvni film **ZENA Z DNA MORJA**.

6. marca meh. amer. barvni film **48 UR DO SMRTI**.

Kino KRANJSKA GORA

27. februarja ital. amer. barvni film **ZIVI, ALI SE BOLJE, MRTVI**.

28. februarja meh. amer. barvni film **48 UR DO SMRTI**.

2. marca amer. barvni film **POT NA ZAHOD**.

4. marca franc. barvni film **EROTISIMO**.

6. marca amer. barvni film **ZENA Z DNA MORJA**.

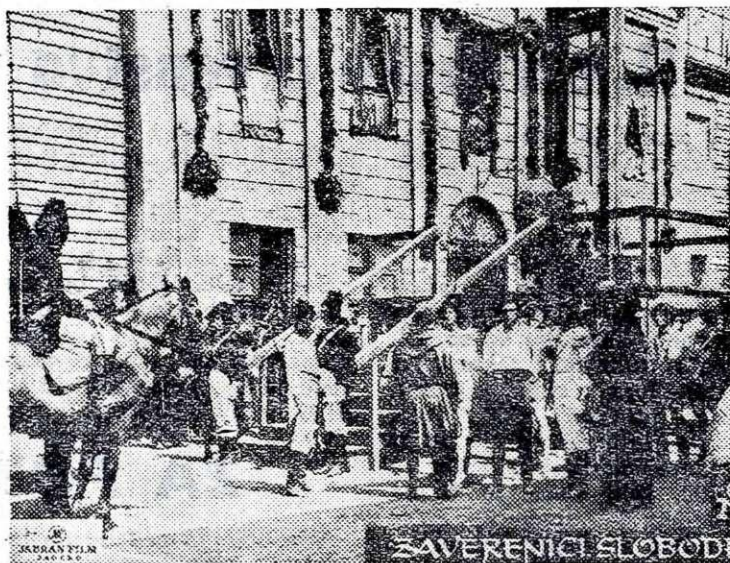
Kino DELAVLSKI DOM JAVORNIK

27. februarja nem. barvni film **HURA, SOLA GORI**, ob 19. uri.

28. februarja amer. barvni film **POT NA ZAHOD**, ob 17. uri, ob 19. uri **ZIVI, ALI BOLJE, MRTVI**.

3. marca meh. amer. barvni film **48 UR DO SMRTI**, ob 19. uri.

6. marca franc. barvni film **EROTISIMO**, ob 19. uri.

V prihodnjih dneh je v naših kinematografih na sporedu francosko-italijanski barvni film **ZAROTNIKI SVOBODE**, ki se je v Italiji pomaknil na prvo mesto najkomercialnejših filmov leta. Razumljivo spektakel polen zapletov in avantur.

ZAHVALA

Ob nenadni, nenadomestljivi izgubi naše ljubljene, nepozabne mame, stare mame

ANTONIJE KODRIČ
roj. Pišer

se iskreno in najtopleje zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znanecem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, ji darovali lepe šopke rož in vence ter izrazili svoje globoko sočutje osebno ali pismeno z iskrenimi besedami sožalja.

Toplo se zahvaljujem tudi zdravnikom in sestram kirurškega oddelka v jeseniški bolnici za njihov trud, da bi ji rešili življenje.

Predvsem pa smo dolžni zahvalo zdravniku dr. Sajevcu ki jo je z nesebično požrtvovalnostjo zdravil dolga leta.

Iskrena hvala tudi pevcem za žalostinke, ki so jih zapeli občutno in vsem za kakršnokoli pozornost. Vsem, ki so nam bili v tej najtežji uri v pomoč, iskrena hvala!

Zalujoči: hčerka Cili, sinova Milan in Ivko z družinama.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi dragega moža in očeta

LEOPOLDA KNEZA

se zahvaljujem vsem dobrim sosedom, prijateljem in znanecem, ki so pomagali v dneh težke izgube. Tov. Lavrencu se še posebej zahvaljujem za poslovilne besede ob odprtem grobu, pevcem DU z Javornika za žalostinke, vsem voznikom osebnih avtomobilov za dragoceno uslugo in vsem, ki so sočustvovali z nami in ga spremili na zadnji poti.

Zalujoča žena Anica s sinom Jožem, brat Janez z ženo in sestra Tončka z družino.

ZAHVALA

Ob nenadni in težki izgubi dragega moža in očeta

ANTEJA ČURICA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem, ki so mu nudili prvo pomoč in dr. Rjazancevu za ves trud. Dalje se zahvaljujem obratovodju martinarne inž. Kalanu šefu talilnic inž. Čopu, sindikalnemu odboru martinarne in sodelavcem za venec, denarno pomoč in spremstvo na zadnji poti. Zahvalo sva dolžna inž. Skubetu za poslovilne besede ob odprtem grobu, sodelavcu Milanu Beretinu za vso pomoč, kakor tudi delovodju Marjanu Noču.

Iskrena hvala vsem, ki so sočustvovali z nama, nama izrekli sožalje in kakorkoli pomagali.

Zalujoča žena Anka in sinček Željko.

ZAHVALA

Ob težki izgubi dragega moža, očeta, deda in pradedu

JOŽA KOLBLA

se iskreno zahvaljujem vsem sosedom, prijateljem in sodelavcem, ki so ga spremili na zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, ter nam izrekli sožalje ali nam kakorkoli pomagali. Hvala tudi vsem voznikom osebnih avtomobilov.

Zalujoči: žena Valerija, hčerke Stana, Vali, Joži in sin Rafko z družinami.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše dobre mame, babice, prababice, sestre, tete in tate

ELIZABETE KRUSIC

se iz srca zahvaljujem vsem, ki so z nami sočustvovali, se od nje poslovili na domu, počastili njen spomin, ji poklonili cvetje in vence ter nam izrekli sožalje.

Lepa hvala vsem zdravnikom, ki so jo v zadnjih dneh obiskovali na domu, dobrim sosedom, sorodnikom in znanecem pa za vse izkazane pozornosti in pomoč.

Zahvaljujem se kolektivu oddelka za obračun osebnega dohodka, prijateljem planincem za vence in šopke, pevcem za žalostinke, vsem voznikom osebnih avtomobilov in vsem, ki so drago pokojnico spremljali na zadnji poti. Vsem za vse naša topla zahvala.

Zalujoči: sinova Stanko in Janez z družinama, brat Lojze z ženo ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob nepričakovani izgubi naše dobre, drage ter nenadomestljive mame in stare mame

BARBARE SLAMNIK
roj. Valentar

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, znanecem in prijateljem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, jo počastili z venci in cvetjem ter vsem, ki so sočustvovali z nami in nam stali ob strani v teh začasnih težkih trenutkih.

Zahvaljujem se tudi vsem sostanovalcem za izkazano pomoč, vsem prevoznikom osebnih avtomobilov, pevcem in pihalnemu orkestru za galnive žalostinke.

Vsem, ki so nam kakorkoli pomagali, nas tolažili in nudili pomoč ter vsem, ki so se od naše nepozabne mame poslovili, iskrena hvala.

Zalujoči: hčerka Marija in sin Zdravko z družinama.

XV. mednarodni turnir v kegljanju na ledu

V nedeljo je bil v organizaciji kegljaškega kluba na ledu Jesenice na umetnem drsališču tradicionalni XV. mednarodni moštveni turnir v kegljanju na ledu za prehodni pokal mesta Jesenice.

CESTITAMO

Na državnem prvenstvu v judu, je Jeseničan Simon ČEBULJ v konkurenci pionirjev postal državni prvak, Miro RAZMAN pa je v konkurenci starejših mladincev drugi v državi. (Podrobnosti iz državnega prvenstva bomo objavili v prihodnji številki).

Na turnirju je sodelovalo 17 moštev s 85 tekmovalci iz ZRN, Avstrije, Italije ter domačih klubov iz Bleda in Jesenice.

REZULTATI: 1. Jesenice — Kovinotehna, 27 točk — količnik 1.993 (Kopriva, Babnik, Lužovec, Žgavc, Petrovič), 2. MTG Mannheim (ZRN) 27 — 1.859, 3. WSG Radenthein (A) 24 — 1.975, 4. Jesenice — Murka, 24 — 1.740, 5. Jesenice — Hudrič, 22 — 1.400, 6. TSV Regen (ZRN) 22 — 1.382, 7. Bled 20, 8. BSG Rodenstock — Regen (ZRN) 16, 9. ESV Weiss — Bleu — München (ZRN) 15, 10. Jesenice — Gerdej 14, itd. D. E.

JUDO

Pred kratkim se je končala I. slovenska liga. Naša ekipa je na lestvici pristala točno v sredini, kar smo ob začetku lige pričakovali. Realne možnosti uvrstitve pa so bile mnogo večje, kar so pokazale prve tekme. Kje so vzroki temu? Ekipo smo imeli razmeroma močno, toda sami tekmovalci, vsaj nekateri, so zelo neresni. Od standardnih tekmovalcev so se redno udeleževali treningov le Dvoršak, Razman, Franci Morič ter spočetka Eko Bečirovič. Tekmovanja III. kola se ni udeležil Srečo Morič, kar nas je veljalo točko. Prenehal je

Razmišljanja ob koncu republiške lige

tudi trenirati, češ da se mora posvetiti službi. Zadnjega, IV. kola, pa se ni udeležil Bečirovič, čeprav je dobro vedel, da gre za odločilne ligaske točke.

Na seji uprave društva TVD Partizan je bil sprejet sklep, da se podobni pojavi ne morejo tolerirati in bomo vsako nedisciplino in nešportno obnašanje takoj kaznovali. Tako sta dva tekmovalca že kaznovana z dvo-mesečnim suspenzom.

Nasprotno pa je z mlajšimi, Le-ti in dekleta trenirajo z vsem žarom ter skušajo čimprej priti v člansko

ekipo. Dekleta se pripravljajo za republiško prvenstvo, ki bo 28. februarja v Celju. Upajmo, da dobimo tudi med njimi kako prvakinjo.

Končna lestvica slovenske lige 1970/71:

1. Impol	12	302:123
2. Maribor	12	255:106
3. Branik	11	203:121
4. Olimpija II	10	294:101
5. Jesenice	10	225:145
6. Velenje	9	210:124
7. Triglav	4	195:259
8. Ivo Reya	4	141:265
9. Alpina	0	0:490

Kučina

Prvenstvo železarne Jesenice za leto 1971 v sankanju

Letošnje prvenstvo železarne Jesenice v sankanju v nedeljo 21. t. m. je pozdravilo lepo, toda mrzlo jutro. Tekmovalna proga na cesti Plavški rovt—Žerjavec, ki so jo za to prvenstvo pripravili z marljivim delom člani sankarskega kluba Jesenice pod vodstvom tov. Dokla, je bila kljub že delno kopni okolici v dolžini 800 m trda in dobro pripravljena. Športni referenti petnajstih obratov železarne so za letošnje prvenstvo prijaviili 234 tekmovalcev, od tega 20 žensk, 73 moških nad 40 let in 141 moških do 40 let starosti. Vsekakor rekordno število, ki pa se je zaradi lepega dneva in pustnih prireditev zmanjšalo na 118 tekmovalcev, od tega 9 žensk, 36 moških nad 40 let in 71 moških do 40 let starosti. Kljub vsemu lepo število športnega sodelovanja željnih članov jeseniškega železarskega kolektiva.

Tekmovanje, ki se je odvijalo prvič po tekmovalnem pravilniku Sankaške zveze Slovenije za navadne sanke, je bilo posamežno in ekipno. Izvedel ga je sankarski klub Jesenice, vsi tekmovalci pa so morali tekmovalno progo prevoziti enkrat. Na startu sta se pojavila tudi lanskolletna zmagovalca: Janez Smolej — livarna pri moških nad 40 let in Drago Dokl — martinarna pri moških do 40 let starosti, medtem ko lanskolletna zmagovalka pri ženskah Ladica Sodja ni nastopila.

Tekmovanje je bilo vseskozi zelo borbeno, zmagovalci pa so bili znani: pri ženskah, ko je s startno številko 18 prevozila ciljno črto Mara Jasenc — HVŽ, pri moških nad 40 let starosti, ko je v cilj s startno številko 60 privozil Janez Meglič — martinarna in pri moških do 40 let, ko je s startno številko 154 prešel cilj Peter Danilovič — HVŽ, ki je postavil tudi najboljši čas dneva 1.07,2 min s povprečno hitrostjo 43,2 km/uro.

REZULTATI:

Posamežno:

Ženske: 1. Mara Jasenc — 1.21,5, 2. Angela Klinar — 1.22,7 (obe HVŽ), 3. Stana Klemenc — 1.23,0, (str. del.),

4. Neda Oblak — 1.32,6, 5. Marica Valentar — 1.33,9 (obe upr. službe);

Moški nad 40 let: 1. Janez Meglič — 1.10,5, (martinarna), 2. Vinko Razinger — 1.17,8, (str. del.), 3. Janez Smolej — 1.19,3, 4. Zvone Hutar — 1.20,2 (oba livarna), 5. Franc Noč — 1.22,2 (upr. službe);

Moški do 40 let: 1. Peter Danilovič — 1.07,2, HVŽ, 2. Drago Dokl — 1.11,0, 3. Jože Jalen — 1.11,2, 4. Dominik Soklič — 1.13,8 (vsi martinarna), 5. Pavel Noč — 1.17,0 (HVŽ), 6. Marjan Burnik — 1.19,1 (str. delav.), 7. Štefan Razinger — 1.20,7 (zašč. služba), 8. Anton inž. Kelvišar — 1.21,2 (HVŽ), 9. Slavko Koselj —

1.21,3 (valj. Bela, 10. Emil Klinar — 1.21,4 (martinarna);

Ekipno:

Ženske: 1. HVŽ (Jasenc, Klinar A., Sepic), 2. upr. službe;

Moški nad 40 let: 1. Livarna I (Smolej, Hutar, Bukvič), 2. Martinarna I, 3. Strojne delavnice, 4. Strojno vzdrževanje, 5. Upravne službe;

Moški do 40 let: 1. Martinarna (Dokl, Jalen, Soklič, Klinar E., Sever), 2. HVŽ, 3. Strojno vzdrževanje I, 4. Livarna, 5. Valjarna Bela, 6. Strojno vzdrževanje II, 7. Jeklovlek, 8. HVŽ II, 9. Zaščitna služba, 10. Strojno vzdrževanje III;

J. J.

Mlade Celjanke v soboto na Jesenicah

Po prejšnjem dogovoru bodo v soboto, 27. februarja na Jesenicah gostovale drsalke HDK Celje, ki bodo s tem vrnille gostovanje svojih vrstnic z Jesenic pred tremi tedni.

Kot smo že poročali, so Celjanke v prvem medklubskem dvoboju zmagale z dokajšnjo prednostjo. Mlade Jeseničanke so se med tem za povratni dvoboj marljivo pripravljale.

Naše drsalke zato računajo, da bodo to pot Celjankam trši oreh. Tekmovanje se bo začelo v soboto, 27. februarja ob 8.30 uri na umetnem drsališču Podmežakljo. Najprej se bodo pomerile v obveznih likih, nato pa še v prostem programu. Ekipi Celja in Jesenic bosta nastopili v treh starostnih skupinah in sicer: do 8. leta, do 12. leta in do 16. leta, v katerih bodo v vsaki skupini tekmovalce po štiri tekmovalke.

Drsalni klub Jesenice pa bo hkrati izvedel še klubsko prvenstvo.

Po končanem medklubskem dvoboju bo ob 16. uri drsalna revija, na kateri bodo nastopile po tri najboljše uvrščene iz vsake skupine. Domačinke pa bodo izvedle revijsko točko »KRANJCI«, s katero bodo 7. marca letos gostovale na pionirskem karnevalu v Subotici.

Kaže, da bodo medklubska srečanja med Jesenicami in Celjem v umetnostnem drsanju postala tradicionalna. Zmenili so se namreč, da bodo v ta namen razpisali tekmovalce za prehodni po-

kal, ki ga bo osvojila v trajno last tista ekipa, ki bo zmagala trikrat zapored ali petkrat v presledkih.

Za ljubitelje umetnostnega drsanja se v soboto, 27. t. m.

obeta prijeten športni dan. Prav bi bilo, če bi jih bilo čim več, da bi s tem moralno podprli mlade drsalke in nekaj prizadevnih športnih delavcev.

— rn

II. evropsko prvenstvo v sankanju

V sredo, 24. t. m. je odpotovala v Tschagguns, Avstrija petčlanska reprezentanca sankarjev Slovenije, ki se bo v dneh 26. do 28. februarja 1971 udeležila II. evropskega prvenstva v sankanju na naravnih progah. Tej uradni reprezentanci Slovenije so se pridružili tudi trije tekmovalci sankarskega kluba Kranj. Tako bo naša ekipa štela osem ljudi, sestavljajo pa jo tekmovalci: Barbka Tišler — Tržič, Julij Ulčar in Brane Štefelin — Jesenice, Peter Resman in Janez Zupan — Begunje ter Janez Končan, Lojze Marčun in Bogo Vidic — Kranj.

Program prvenstva obsega štiri teke enosedov in dva teka dvosedov.

Za Gregorčičev pokal

V nedeljo, ob 9. uri bo ob vlečnici v Mojstrani nadaljevanje letošnjega tekmovalnega za prehodni pokal Joža Gregorčiča, ki ga vsako leto organizira občinska zveza za telesno kulturo. Učenci bodo tokrat nastopili v zadnji disciplini — v veleslalomu.

Nastopili bodo: tekmovalci-ke roj. l. 1955. in 1956., tekmovalci-ke roj. l. 1957. in 1958., tekmovalci-ke roj. l. 1959. in 1960., tekmovalci-ke roj. l. 1961. in mlajši.

V vsaki starostni kategoriji ima vsaka šola pravico nastopa s petimi tekmovalci in petimi tekmovalkami, najmlajša skupina pa bo izven konkurence.

Z.

V konkurenci dvosedov bodo sodelovale dvojice: Resman — Zupan iz Begunj in Ulčar — Štefelin iz Jesenic, medtem ko Kranjčani v tej konkurenci ne bodo nastopili. Samo tekmovalce na 1600 m dolgi tekmovalni progi, z višinsko razliko 240 m, poprečnim padcem 15 % (največji 18 %, najmanjši 10 %) in 17 zavoji od katerih jih je

osem zelo ostrih.

Vsaka država ima pravico prijaviti 14 moških in 6 ženskih tekmovalcev ter 6 dvosedov. Prireditelj letošnjega prvenstva je Sankaška zveza iz Vorarlberga, izvajalec pa sankarska sekcija WSV Tschagguns. Našo ekipo vodi član sekretariata sankarske zveze Slovenije Jože Jelovčan.

ZA POKAL OZS

V soboto in nedeljo so jeseniški odbojkarji odigrali teke drugega turnirja za pokal odbojarske zveze Slovenije. Na turnirju v Kamniku je sodelovalo deset ekip: Trebnje, Kamniki, Braslovce, Novo mesto, Kanal, Jesenice, Gaberje, Sava — Črnuče, Bovec in Ljubljana. Ekipa so bile razdeljene v dve skupini. Moštvo Jesenice se je uvrstilo v finale po zmagah nad Ljubljano in Bovecem z 2:0 in nad Savo in Gaberjo z 2:1.

V finale so se poleg Jesenic uvrstili še Kanal, Kamnik in Gaberje. Jeseničani so obe tekmi izgubili — s Kanalom z 0:2 in s Kamnikom z 1:2, z Gaberjo pa so imeli srečanje dobljeno v predtekmovalju.

Bergelj, Rössler, Pristov, Arh, Božič, Strnad, Končan, Kravanja, so nastopili izven forme, in je zadnji čas, da prično z intenzivnejšim delom, ker je sedaj še čas, da pridejo v formo do pričetka II. zvezne lige, ki se prične aprila. Ker se po sklepu IO OSJ poveča I. liga na 12 članov, se jeseniškemu moštvu nudi možnost, da se preko kvalifikacij uvrsti v I. ligo. Treba pa bo delati kot pred letom dni.

Na tem turnirju so Jeseničani tako zasedli tretje mesto za Kanalom in Kamnikom, po zbranih točkah z obeh turnirjev pa si za Kanalom, ki ima 30 točk, dele drugo do tretje mesto s Kamnikom s 25 točkami. Zadnji turnir bo 20. in 21. marca spet v Ljubljani.

Za odbojkarice pa je bil v istem času na sporedu prvi pokalni turnir. Jeseničanke so se v Ljubljani za čimboljšo uvrstitev borile z igralkami Maribora, Fužinarja, Ljubljane, Brestanice, Novega mesta in Sežane.

Igralke — Komiceva, Filipajeva, Drakslerjeva, Nemčeva, Čehajičeva, Kocjanova in Trančarjeva so pod vodstvom novega trenerja Pavla Smoleja, zasedle četrto mesto in prikazale najboljšo igro v polju.

Tudi na tem turnirju so bile ekipe razdeljene v dve skupini. Jeseničanke so v svoji skupini najprej izgubile z zveznim ligašem Mariborom z 2:0, nato pa so premagale Novomeščanke z 2:1. V borbi za tretje ali četrto mesto pa so z Ljubljano izgubile z 2:0 in tako zasedle četrto mesto za Mariborom, Fužinarjem in Ljubljano.

Z.

Najmlajši na mednarodnih tekmah

V Aschachu v Zahodni Nemčiji je bilo od 19. do 21. februarja smučarsko FIS tekmovalje mlajših in starejših pionirjev za tako imenovani pokal narodov. V izbrani vrsti Jugoslavije je bilo tudi več smučarjev iz naše občine.

Od naših so se uvrstili: Med mlajšimi pionirji je bil Boštjan GASAR 9. v veleslalomu, Ziga SAKSIDA pa 17. v

veleslalomu in 18. v slalomu.

Med mlajšimi pionirkami je bila Renata CAF 13. v veleslalomu in 17. v slalomu.

Med starejšimi pionirji je bil Janez PESKAR 23. v veleslalomu, Slavica KEREK pa 12. v veleslalomu in 23. v slalomu. Sicer pa se je od Jugoslovancev najboljše uvrstil Zdravko KRIŽAJ iz Tržiča, ki je bil 7. v slalomu.